

OBČINA LUČE

Analiza stanja

**Analiza stanja temelji na podatkih iz osnutka okoljskega poročila za
Občinski prostorski načrt Občine Luče izdelanega september 2019**

(Razvojni center PLANIRANJE d.o.o. Celje, Ulica XIV. divizije 14, Celje)

Kazalo

UVOD.....	3
1. del: VPLIVI TURIZMA NA VIRE V DESTINACIJI.....	5
1.1 Narava in okolje	5
1.1.2 Hidrologija in geologija	24
1.1.3 Pokrajina in razgledi.....	32
1.1.4 Hrup in osvetlitev	35
1.1.5 Kakovost zraka in promet.....	37
1.2 Kultura	40
1.3 Socialno-ekonomski in sociokulturni viri.....	72
1.3.1 Lokalno prebivalstvo	72
1.3.2 Zasebni sektor in lokalno gospodarstvo.....	73
1.3.3 Javni sektor.....	76
2. del: RAZVOJ, KI VPLIVA NA TURIZEM DESTINACIJE	78
2.1 Okoljska tveganja	78
2.2 Nevarnost naravnih nesreč	78
2.3 Podnebne spremembe	78
2.4 Tveganja za zdravje in varnost	79
2.5 Prostorski razvoj.....	80

UVOD

Občina Luče pri pripravi svojih prostorskih, okoljskih in drugih aktov, ki urejajo predvsem varstvo naravne in kulturne dediščine ter varstvo vodnih in drugih virov upošteva

NASLEDNJO ZAKONODAJO

- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 41/04, 39/06 - UPB, 70/08, 108/09)
- Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur. l. RS, št. 33/07)
- Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja – UPB (Ur.l. RS št. 83/03, 93/05)
- Zakon o graditvi objektov (Ur. l. RS, št. 102/04, 14/05, 111/05,126/07, 108/09)
- Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Ur.l. RS 78/06, 72/07, 32/09)
- Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05)
- Pravilnik o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči (Ur. l. RS, št. 114/03, 130/04, 100/05, 37/08)
- Pravilnik o projektni in tehnični dokumentaciji (Ur.l. RS št. 66/04, 54/05, 55/08)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravice v okoljskih zadevah (Aarhuška konvencija), (Ur.l. RS Mednarodne pogodbe, št. 17/04)
- Direktiva 2001/42/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 27.6.2001, o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje
- Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (Ur. l. RS, št. 9/09)

Občina ima OSNUTEK OPN-ja s katerim so v občini določeni CILJI prostorskega razvoja občine upoštevajoč varovanje dediščine in okolje in sicer:

Uravnotežen razvoj urbanega sistema

- Spodbujanje razvoja naselij v skladu z njihovo funkcijo v omrežju naselij.
- Izboljšanje dostopnosti družbene javne infrastrukture ter oskrbnih in servisnih dejavnosti.
- Racionalna raba prostora in naravnih virov
- Spodbujanje gradnje v naseljih ter zgoščevanje in prenove stavbnega fonda.
- Prestrukturiranje degradiranih urbanih površin ter opuščeni in komunalno ne opremljenih proizvodnih območij.
- Odpiranje novih zaposlitvenih možnosti blizu delovne sile.
- Razvoj za bivanje in delo privlačnih naselij
- Zagotavljanje kvalitete bivanja v naseljih z ustrezno infrastrukturno opremljenostjo, z dostopnostjo do družbene javne infrastrukture, storitvenih dejavnosti in delovnih mest.
- Zagotavljanje vključevanja kulturne dediščine v urejanje in prenavo naselij ter ohranjanje njihovih arhitekturnih kvalitet.

Ohranjanje naravnih in kulturnih kakovosti

- Zagotavljanje ustreznega vključevanja naravnih in kulturnih kakovosti v gospodarjenje z naravnimi viri in prostorom.
- Zagotavljanje primernosti umestitve in oblikovanja novogradenj oziroma novih delov naselij.
- Zagotavljanje varstva naravnih vrednot in ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- Zagotavljanje ohranjanja raznolikosti kulturnih krajin v občini.

Skrb za varstvo okolja

- Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih stavbnih zemljišč.
- Zagotavljanje ustreznega razvoja na območjih varstva pitne vode.
- Zagotavljanje pogojev in spodbujanje uporabe javnih prevoznih sredstev.
- Spodbujanje energetske varčne gradnje.
- Spodbujanje razvoja ekološkega kmetovanja.

S prostorskimi omejitvami usklajen prostorski razvoj

- Usmerjanje prostorskega razvoja izven območij, ki jih ogrožajo naravne ali druge nesreče.
- Izboljšanje zaščite zaradi naravnih ali drugih nesreč ogroženih območij.

S ciljem vzpostaviti celovit, načrtovan in nadzorovan sistem trajnostnega razvoja na vseh področjih delovanja je Občina v začetku leta 2018 vstopila tudi v Zeleno shemo slovenskega turizma.

Občina Luče namenja velik poudarek aktivnostim za upravljanje turističnega obiska, kot enemu od temeljnih ukrepov za varovanje bogate dediščine v občini. Občina si želi za potrebe trajnostnega turizma ponuditi nove dediščinske produkte zavedajoč se, da gre za občutljivo in ranljivo dediščino in da je prav zato potrebno obisk prebivalcev in obiskovalcev upravljati.

Rezultati se tekoče spremljajo in najmanj 1x letno predstavijo deležnikom in javnosti ter so izhodišče za načrtovanje in izvajanje ukrepov za izpolnjevanje strategije trajnostnega razvoja občine in destinacije s poudarkom na: varovanju okolja, ohranjanju in vrednotenju naravne, kulturne ter zgodovinske zapuščine, dolgoročnemu gospodarjenju z viri ter energetske učinkovitosti ter pravični porazdelitvi, ki bo zagotavljala dolgoročno dobrobit prebivalcev in obiskovalcev.

Destinacija na ta način razvija trajnostni turizem kot integralno panogo, ki združuje ljudi in ustvarja zgodbe.

1. del: VPLIVI TURIZMA NA VIRE V DESTINACIJI

1.1 Narava in okolje

Ohranjanje narave je treba zagotavljati na celotnem območju občine, predvsem pa na območjih, ki imajo na podlagi predpisov s področja ohranjanja poseben status:

- zavarovano območje državnega pomena Robanov kot (del sega na območje Občine Luče) in zavarovani območji lokalnega pomena Soteska Savinje pri Igli in Savinja od izvira do Ljubnega,
- naravne vrednote številnih zvrsti (geomorfološka, hidrološka, ekosistemska, hidrološka); naravne vrednote se varujejo v skladu z varstvenimi usmeritvami za posamezne zvrsti naravnih vrednot. Posege in dejavnosti se na naravni vrednoti izvaja le, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti),
- ekološko pomembna območja; na ekološko pomembnih območjih se v primeru obstoja alternativnih možnosti prostorske ureditve ne načrtujejo, če se zaradi njihove izvedbe lahko bistveno poslabša ugodno stanje habitatnih tipov ali vrst, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno, v drugih primerih pa se načrtujejo tako, da je njihov neugoden vpliv čim manjši (Kamniško-Savinjske Alpe in Lučnica),
- posebna varstvena območja - območja Natura 2000 (Raduha, Grintovci, Kamniško-Savinjske Alpe in Lučnica),
- biotska raznovrstnost - varujejo se rastline, živali in habitatni tipi ter prvine biotske raznovrstnosti krajine (ohranjajo, razvijajo in ponovno vzpostavljajo se krajinska pestrost in tiste značilnosti krajine, ki so pomembne za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Na obravnavanem območju se kot taki značilni elementi krajine pojavljajo: visokodebelni travniški sadovnjaki, posamezna drevesa in manjše skupine dreves v odprti krajini, živice, omejki, obrežna vegetacija ob potokih in rekah, vrtače).

1.1.1 Zavarovana območja in biotska raznovrstnost

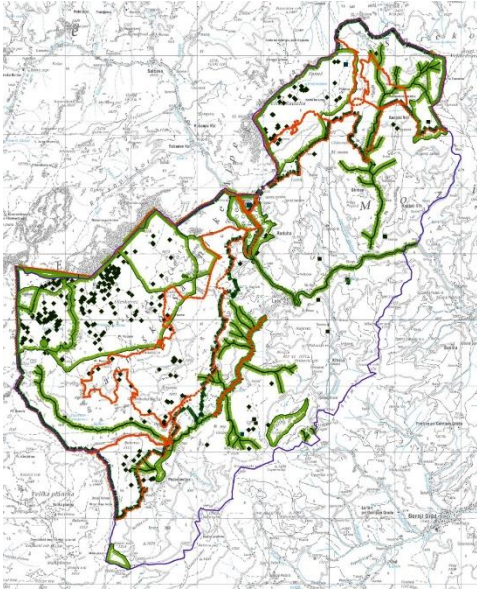
A) ZAVAROVANA OBMOČJA

V Občini Luče so 4 Natura 2000 območja in 3 zavarovana območja. V tem poglavju obravnavamo le tista varovana območja, na katerih je z OPN predvideno poseganje v prostor (fizično prekrivanje, neposredni ali daljinski vpliv plana). Od naravnih znamenitosti in območij je v Občini Luče razglašen naravni spomenik (NS) Soteska Savinje pri Igli in Savinja od izvira do ljubnega, ki pa ga v nadaljevanju ne obravnavamo, saj na območju NS ni predvidenih posegov oz. NS ni na območju daljinskega vpliva predvidenih posegov. Isto velja za krajinski park Robanov kot.

Na območju Občine se nahajajo 3 zavarovana območja (NS=naravni Spomenik KP=krajinski park):

Ev. št.	Ime območja	Status	Pravna podlaga
1	Robanov kot	KP	

13	Soteska Savinje pri Igli	NS	Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje (Ur. list SRS 27/1987)
32	Savinja od izvira do Ljubnega	NS	

Karta zavarovanih območij v občini Luče

B) POSEBNA VARSTVENA OBMOČJA – NATURA 2000

Posebno varstveno območje (območje Natura 2000) je ekološko pomembno območje, ki je na ozemlju EU pomembno za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja ptic (Direktiva Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic) - SPA območja in drugih živalskih ter rastlinskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov (Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst in direktive o habitatih) - SCI območja.

Posebna varstvena območja tvorijo evropsko ekološko omrežje, imenovano Natura 2000 (Zakon o ohranjanju narave, Ur. l. RS št. 96/04). Območja Natura 2000 so določena z Uredbo o posebnih varstvenih območjih, Uradni list RS, št. 49/04 in 110/04, na podlagi direktive o pticah (SPA) in direktive o habitatih (SAC). Ohranjanje posebnih varstvenih območij se zagotavlja tudi z ukrepi po drugih predpisih, ki lahko prispevajo k njihovi ohranitvi, kamor se uvrščajo tudi načrti trajnostnega gospodarjenja oziroma upravljanja naravnih dobrin. Pravila ravnanja, varstvene usmeritve, varstveni režimi ali razvojne usmeritve za območja Natura 2000 se upoštevajo pri urejanju prostora in rabi naravnih dobrin.

V Občini Luče so 4 območja Nature 2000 in pokrivajo 5.198 ha oziroma 47,49% občine. Zavarovani so po ptičji direktivi (SPA), kot tudi po habitatni direktivi (SAC).

Koda	Ime območja	Kvalifikacijske vrste in habitatni tipi
SI3000108 SAC	RADUHA	<p>HABITATNI TIPI</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4070 Ruševje z vrstama Pinus mugo in Rhododendron hirsutum (Mugo-Rhododendretum hirsuti) - 6170 Alpiska in subalpiska travišča na karbonatnih tleh - 8210 Karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok - 91K0 Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion)) - 91R0 Dinarski gozdovi rdečega bora na dolomitni podlagi (Genisto januensis-Pinetum)
SI3000264 SAC	KAMNIŠKO-SAVINJSKE ALPE	<p>HABITATNI TIPI</p> <ul style="list-style-type: none"> - 9410 Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (Vaccinio-Piceetea) - 91R0 Dinarski gozdovi rdečega bora na dolomitni podlagi (Genisto januensis-Pinetum) - 91K0 Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion)) - 91E0* Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (Alnus glutinosa in Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)) - 8310 Jame, ki niso odprte za javnost - 8210 Karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok - 8160* Srednjeevropska karbonatna melišča v submontanskem in montanskem pasu - 8120 Karbonatna melišča od montanskega do alpskega pasu (Thlaspietea rotundifolii) - 6520 Gorski ekstenzivno gojeni travniki - 6170 Alpiska in subalpiska travišča na karbonatnih tleh - 4070* Ruševje z vrstama Pinus mugo in Rhododendron hirsutum (Mugo-Rhododendretum hirsuti) - 4060 Alpske in borealne resave - 3240 Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (Salix eleagnos) vzdolž njihovih bregov - 3220 Alpske reke in zelnata vegetacija vzdolž njihovih bregov <p>RASTLINSKE IN ŽIVALSKÉ VRSTE</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Bertolonijeva orlica - <i>Aquilegia bertolonii</i> (1474) - Navadni koščak - <i>Austropotamobius torrentium</i> (1093) - Širokouhi netopir - <i>Barbastella barbastellus</i> (1308) - Črtasti medvedek - <i>Callimorpha quadripunctaria</i> (1078) - Zoisova zvončica - <i>Campanula zoysii</i> (4071) - Lepi čeveljc - <i>Cypripedium calceolus</i> (1902) - Močvirski meček - <i>Gladiolus palustris</i> (4096) - Mali podkovernjak - <i>Rhinolophus hipposideros</i> (1303)
SI3000359 SAC	LUČNICA	<ul style="list-style-type: none"> - Navadni koščak - <i>Austropotamobius torrentium</i> (1093)
SI5000024 SPA	GRINTOVCI	<ul style="list-style-type: none"> - Koconogi čuk - <i>Aegolius funereus</i> (A223) - Planinski orel - <i>Aquila chrysaetos</i> (A091) - Gozdni jereb - <i>Bonasa bonasia</i> (A104) - Črna žolna - <i>Dryocopus martius</i> (A236) - Sokol selec - <i>Falco peregrinus</i> (A103) - Mali muhar - <i>Ficedula parva</i> (A320) - Mali skovik - <i>Glaucidium passerinum</i> (A217) - Belka - <i>Lagopus mutus helveticus</i> (A408) - Navadni kupčar - <i>Oenanthe oenanthe</i> (A277) - Triprsti detel - <i>Picoides tridactylus</i> (A241) - Ruševca - <i>Tetrao tetrix tetrix</i> (A409) - Divji petelin - <i>Tetrao urogallus</i> (A108)

SI 5000024 - Grintovci

To zelo razčlenjeno območje zajema del Kamniško-Savinjskih Alp, in sicer območje Grintovcev s Kalškim grebenom, Smrekovško pogorje, Vežo nad Podvolovljekom, gornji del planote Golte ter skrajni severovzhodni del Velike planine. Območje obsega tudi severozahodni del Vzhodnih Karavank, ki se raztezajo od Pavličevega sedla na zahodu preko Olševe in Pece na vzhodu.

Območje je redko poseljeno. Prevladujoči življenjski prostor je gozd. Zaradi velike pokrajinske pestrosti je gozdna sestava zelo raznolika. Nad gozdno mejo se razprostirajo sestoji ruševja, ki v višjih legah prehajajo v visokogorske travnike in skalovje. Predele nad gozdno mejo naseljujejo redki ptiči, med njimi belka. V težko dostopnih skalnatih stenah nad dolinami gnezditja sokol selec in planinski orel. Na območju so znana močna rastišča ruševca in razmeroma številčne populacije divjega petelina, gozdnega jereba, koconogega čuka, malega skovika in triprstega detla. Strma pobočja ob zgornjem toku Kamniške Bistrice naseljuje kupčar.

SI 3000264 - Kamniško-Savinjske Alpe

Visokogorska pokrajina Kamniško – Savinjskih Alp leži med Zahodnimi in Vzhodnimi Karavankami in predstavlja skrajni jugozahodni del alpskega sveta. Območje sega od doline Kokre na zahodu do Dleskovške planote na vzhodu in obsega najvišje vrhove Grintovcev. Na severu se zaključuje z zatrepnimi ledeniški dolinami Ravensko Kočno, Logarsko dolino in Robanovim kotom. Na jugu pa se zaključuje s hribovitim delom Krvavca in severnim delom Velike planine.

Pestra geološka zgradba in izoblikovanost površja nudita ugodne pogoje za življenje več ogroženim rastlinskim in živalskim vrstam ter habitatnim tipom. Tukaj najdemo ilirske bukove gozdove in manjše površine dinarskega gozda rdečega bora ter na gozdni prostor vezane vrste kot so mali podkovnjak, širokouhi netopir in črtasti medvedek. Nad gozdno mejo se pojavljajo alpinska travišča na karbonatnih tleh, skalna travišča na bazičnih tleh, ruševje, resave in melišča. Južno pod Skuto se nahaja slikovit zakraseli svet z apnenčastimi podi, jamami in brezni, na severni strani pa manjši ledenik. Ohranjene so nekatere planine z gorskimi ekstenzivno gojenimi travniki in pašniki. Znotraj območja so v gozdu rastišča lepega čoveljca, na traviščih močvirskega mečka in v višje ležečih kamnitih habitatih Bertolonijeve orlice in Zoisove zvončnice.

SI 3000359 - Lučnica

V porečju Savinje je Lučnica večji vodotok, še posebej med vodotoki zgornjega dela porečja. Čepprav izvira ob južnem vznožju Kamniško – Savinjskih Alp, je območje za navadnega koščaka primerno v bolj uravnanem delu reke med Podvolovljekom in Podvežo. Kljub temu, da je bil vodotok na več delih urejan in je uravnan med kmetijskimi površinami in cestami, ima sklenjeno obvodno vegetacijo. Rak navadni koščak redko preseže dolžino 10 cm. Hrbtna stran je po navadi svetlo rjava, trebušna stran je svetlejša, motno bela; površina škarij zelo groba in z velikimi zrni. Prebiva v mrzlih, hitro tekočih, tudi gorskih potokih donavskega porečja in se navadno skriva pod kamenjem. Izogiba se močno prodonosnim in hudourniškim potokom ter stoječim vodam. Je vsejeda žival (alge, vodne rastline in talni nevretenčarji, redkeje z ribe, v času levitve je pogost tudi kanibalizem). V Sloveniji je bil nekoč ogrožen zaradi bolezni račje kuge, danes zaradi onesnaženja (predvsem komunalnega), mehanskih posegov v vodotoke (regulacije, zadrževalniki), rabe vode za različne namene (za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib) ter prisotnosti in širitve severno ameriške vrste, signalnega raka iz Avstrije po reki Muri.

SI 3000108 - Raduha

Raduha je mogočni dvatisočak, ki s svojo obliko dominira nad Logarsko dolino. Za njena pobočja je značilna tipična razporeditev vegetacijskih pasov od ilirskih bukovih gozdov v spodnjih delih pobočij, preko gozdov rdečega bora v srednjih višinah do ruševja in visokogorskih travišč v višinah okrog 2000 m.

C) EKOLOŠKO POMEMBNA OBMOČJA

Ekološko pomembno območje je po Zakonu o ohranjanju narave območje habitatnega tipa, dela habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti. Ekološko pomembna območja so eno izmed izhodišč za izdelavo naravovarstvenih smernic in so obvezno izhodišče pri urejanju prostora in rabi naravnih dobrin.

Za gradnjo objektov na teh območjih, ki niso obenem območje Natura 2000, zavarovano območje ali območje naravnih vrednot, ni treba pridobiti naravovarstvenih pogojev in soglasja.

Koda	Ime območja	Oznaka in opis območja
11300	Kamniško Savinjske Alpe	Kamniško – Savinjske Alpe so vpete med Zahodne Karavanke na severozahodu in Vzhodne Karavanke na severu. Predstavljajo skrajni jugovzhodni del alpskega sveta in mejo razširjenosti visokogorskih habitatov in visokogorskih vrst rastlin in živali. Posledica raznovrstne geološke in geomorfološke sestave površja in nadmorske višine je veliko število habitatnih tipov in pestra flora in favna, med katerimi so tudi endemične vrste s klasičnimi nahajališči na območju. Prevladujoči združbi pod gozdno mejo sta gorski bukov gozd in predalpsko bukovo – jelov gozd. Zaradi antropogenega vpliva je temu gozdu primešano precej smreke. V najvišjih legah so sestoji macesna. Nad gozdno mejo se pojavljajo alpinska travišča na karbonatnih tleh, ruševje, resave in melišča. Skalne stene z vegetacijo skalnih razpok so pomembne tudi kot habitat ptic. Ohranjene so nekatere planine z gorskimi ekstenzivno gojenimi travniki in pašniki. Na kraških planotah je veliko število jamskih sistemov z jamsko favno in netopirji. V pretežno zakraselem svetu je površinske vode malo. Posebnost območja so redka visoka barja. V območje so vključene ledeniške doline z alpskimi potoki in pogosto ekstenzivno gojenimi travniki v dolinah. Posebej izpostavljamo Smrekovško pogorje z vulkanskimi kamninami, ki je tudi v biotskem smislu edinstveno.
94400	Lučnica	V porečju Savinje je Lučnica večji vodotok, še posebej med vodotoki zgornjega dela porečja. Čeprav izvira ob južnem vznožju Kamniško – Savinjskih Alp, je območje za navadnega koščaka primerno v bolj uravnanem delu reke med Podvolovljekom in Podvežo. Kljub temu, da je bil vodotok na več delih urejan in je uravnan med kmetijskimi površinami in cestami ima sklenjeno obvodno vegetacijo.

D) NARAVNE VREDNOTE

Naravne vrednote obsegajo vso naravno dediščino na območju Republike Slovenije. Naravna vrednota je poleg redkega, dragocenega ali znamenitega naravnega pojava tudi drug vredni pojav, del žive ali nežive narave, naravno območje ali del naravnega območja, ekosistem, krajina ali oblikovana narava. To so geološki pojavi, minerali in fosili ter njihova nahajališča, površinski in podzemski kraški pojavi, podzemске jame, soteske in tesni ter drugi geomorfološki pojavi, ledeniki in oblike ledeniškega delovanja, izviri, slapovi, brzice, jezera, barja, potoki in reke z obrežji, morska obala, rastlinske in živalske vrste, njihovi izjemni osebki ter njihovi življenjski prostori, ekosistemi, krajina in oblikovana narava.

S Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 in 7/19) je bil 17.431 vrednemu delu narave podeljen status naravne vrednote,

državnega ali lokalnega pomena. Državnega pomena so tiste naravne vrednote, ki imajo mednarodni ali velik narodni pomen in za katere je pristojna država. Preostale so lokalnega pomena in jih varuje lokalna skupnost. Vse naravne vrednote v zavarovanih območjih, ki jih je ustanovila država so državnega pomena, prav tako pa so državnega pomena tudi vse podzemске jame.

Na naravnih vrednotah se lahko posegi in dejavnosti izvajajo le, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, pa tudi v tem primeru jih je treba opravljati tako, da se naravna vrednota ne uniči in da se ne spreminjajo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave spoznan za naravno vrednoto. Na tej se praviloma ohranja obstoječa raba, možna pa je tudi takšna sonaravna raba, ki ne ogroža obstoja naravne vrednote in ne ovira njenega varstva.

Naravno vrednoto in neposredno okolico se po predpisanem postopku lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno. Vrednote, razvrščene po pomenu na vrednote državnega in lokalnega pomena, lahko nato država ali lokalna skupnost dodatno varuje z ukrepi varstva, ki jih opredeljuje Zakon o ohranjanju narave (pogodbeno varstvo, skrbništvo, začasno in trajno zavarovanje ter obnova).

Evid. št.	Ime	Kratka oznaka	Pomen	Zvrst
7234	Presečnikov vrh	Gozdno rastišče cemprinov na Presečnikovem vrhu, jugozahodno od Črne na Koroškem	NVDP	DREV
501	Kosmačevi tisi	Tisi pri Kosmačevi kašči v Konjskem vrhu	NVLP	DREV
397	Jezernikova tisa	Tisa pri domačiji Jezernik v Krnici	NVLP	DREV
385	Nadlučnikova tisa	Tisa v sadovnjaku pri domačiji Nadlučnik v Krnici.	NVLP	DREV
6081	Dežmanova kačja smreka	Kačja smreka v gozdu ob cesti med Lučami in Dešmanom	NVLP	DREV
399	Metuljeva tisa	Tisa pri domačiji Metulj v Krnici	NVLP	DREV
5505	Riharska Draga – jelka2	Jelka na Riharskem Koglu vzhodno od Podvolovljeka	NVDP	DREV
477	Pečovski izvir	Izvir ob izhodu iz soteske Savinje pri Igli	NVLP	HIDR
5506	Riharska Draga – jelka1	Jelka na Riharskem Koglu vzhodno od Podvolovljeka	NVLP	DREV
76	Igla - skalni samotar	Skalni samotar v Zgornji Savinjski dolini	NVDP	GEOMORF
472	Igla - presihajoči studenec	Presihajoči studenec pod Iglo v Zgornjesavinjski dolini	NVDP	GEOMORF, HIDR

800	Cuc	Slap na Riherskem grabnu, desnem pritoku Lučnice v Podvolovljeku	NVDP	GEOMORF, HIDR
1448	Slapišče v Tumfih	Slapišče na Riharjevem grabnu v Podvolovljeku	NVLP	GEOMORF, HIDR
502	Žvepleni studenec pri Riharju	Mineralni žvepleni izvir v strugi Lučnice, desnem pritoku Savinje	NVDP	HIDR, GEOL
479	Lučnica - izvir	Izvir potoka Lučnice, desnega pritoka Savinje	NVLP	HIDR
3781	Korošica - nahajališče fosilov	Nahajališče triasnih fosilov vzhodno od planinskega doma na Korošici	NVDP	GEOL
478	Žegnani studenec	Izvir Lučke Bele, levega pritoka Lučnice	NVLP	HIDR

Legenda pomena: NVDP - predlagana naravna vrednota državnega pomena, NVLP - predlagana naravna vrednota lokalnega pomena, HIDR - hidrološka vrednota, GEOL - geološka vrednota, DREV- botanična vrednota, GEOMORF - geomorfološka vrednota,

E) JAME

Ena najpomembnejših jam v občini je Snežna jama. Snežna jama se nahaja na jugozahodnem pobočju Raduhe na nadmorski višini 1556 metrov. Je najvišje ležeča jama v Sloveniji, urejena za turistični obisk. Jama je stara 10 milijonov let. Posebnost jame so večni led v Ledeni dvorani, jamsko mleko – malgonit in lepo kapniško okrasje.

Ta biser alpskega krasa je bil zaradi obdobja večnega snega, ki je zakrival jamo, dolga leta neodkrit. Vhod v jamo se je razkril, ko se je zaradi vročih poletij dolgoleten sneg in led končno stalil in se je odprl vhod v več kot 20 metrov globoko ledeno brezno. Leta 1981 so jamo začeli raziskovati člani Jamarskega kluba Črni galeb iz Prebolda.

Jama je dolga več kot 1300 metrov, od tega je več kot 800 metrov jame urejene za obiske turistov. Zaradi lepote, jamskega mleka, ledenih skulptur in kapniškega okrasja je obisk jame nepozabno jamsko doživetje. Ogled Snežne jame je možen samo v poletnih mesecih ob predhodni najavi.

ID ŠTEVILKA	IME JAME	ZVRST	POMEN
43366	Prepad v Konjskem Vrhu	GEOMORFP	državni
43585	Zamernikovo brezno	GEOMORFP	državni
47620	Brezno v Kamrcah	GEOMORFP	državni
47346	Jama na Prodniku	GEOMORFP	državni
47345	Zavetišče na prodniku	GEOMORFP	državni
48028	Jama v Brlogih	GEOMORFP	državni
43401	Žarh	GEOMORFP	državni
42447	Sevnatnica	GEOMORFP	državni
41259	Jesenska zijalka	GEOMORFP	državni
47622	Brezno na Loki	GEOMORFP	državni
47358	Luknja pod grebenom	GEOMORFP	državni

47803	Kravja zijalka	GEOMORFP	državni
41255	Snežnica na Raduhi	GEOMORFP	državni
47616	Gabršova lukna	GEOMORFP	državni
49000	Devettisoča jama	GEOMORFP	državni
42217	Jama na Raduhi	GEOMORFP	državni
47357	Deževno brezno	GEOMORFP	državni
43995	Brezno pod Durcami	GEOMORFP	državni
48701	Brezno na Raduhi 1	GEOMORFP	državni
48379	Jama na planini Arta	GEOMORFP	državni
48702	Brezno na Raduho 3	GEOMORFP	državni
41254	Snežna jama na planini Arta	GEOMORFP	državni
48027	Mrzla luknja pod Raduho	GEOMORFP	državni
48895	Ledenica pod vrhom Raduhe	GEOMORFP	državni
48997	Brezno za trening	GEOMORFP	državni
49187	T'ta jama	GEOMORFP	državni
47494	Snežica	GEOMORFP	državni
48996	Brezno ledenih slapov 2	GEOMORFP	državni
48995	Brezno ledenih slapov	GEOMORFP	državni
45202	Brezno pri planini Arto X-2	GEOMORFP	državni
45201	Brezno pri planini Arto X-1	GEOMORFP	državni
47612	Brezno pri Šolnovih stenah	GEOMORFP	državni
48993	Brezno majavih skal	GEOMORFP	državni
47492	Snežica	GEOMORFP	državni
47347	Zgubljeno brezno na Raduhi	GEOMORFP	državni
49465	Ložekarjevo brezno	GEOMORFP	državni
45133	Brezno 5 pri planini Arto	GEOMORFP	državni
45167	Brezno 4 pri planini Arto	GEOMORFP	državni
47344	Rogatec 2	GEOMORFP	državni
47619	Podbrežnikova jama	GEOMORFP	državni
48697	Tracka jama	GEOMORFP	državni
47349	Brezno na Raduhi 1	GEOMORFP	državni
47350	Brezno na Raduhi 2	GEOMORFP	državni
48426	Zijalka v pečeh na Savinjo 1	GEOMORFP	državni
48425	Zijalka v pečeh nad Savinjo	GEOMORFP	državni
47325	Jazbina 3	GEOMORFP	državni
48241	Pečovski izvir 2	GEOMORFP	državni
48240	Pečovski izvir 1	GEOMORFP	državni
42932	Pečovska parna	GEOMORFP	državni
47328	Rogatec 1	GEOMORFP	državni
47323	Jazbina 1	GEOMORFP	državni
40467	Trbiška zijalka	GEOMORFP	državni
47324	Jazbina 2	GEOMORFP	državni
47623	Robnikova jama	GEOMORFP	državni
40466	Erjavčeva jama	GEOMORFP	državni
47517	Mlačko-Mlačnikovo brezno	GEOMORFP	državni

47329	Zamerška luknja	GEOMORFP	državni
47343	Brezno v Zamerških pečeh	GEOMORFP	državni
45032	Hlodovka	GEOMORFP	državni
41252	Jama 2 pri Gutenbergovi koči	GEOMORFP	državni
47333	Planica 3	GEOMORFP	državni
47332	Planica 2	GEOMORFP	državni
47334	Planica 5	GEOMORFP	državni
47330	Planica 1	GEOMORFP	državni
47331	Planica 4	GEOMORFP	državni
49175	Brezno pod Planico 2	GEOMORFP	državni
48696	Brezno pod lovsko bajto pri pl. Polšak	GEOMORFP	državni
45021	Prepad na Ravneh	GEOMORFP	državni
41251	Jama 1 pri Gutenbergovi koči	GEOMORFP	državni
45193	Jama 9 na Polšak planini	GEOMORFP	državni
41257	Tomažičeva zijalka	GEOMORFP	državni
49174	Brezno pod Planico 1	GEOMORFP	državni
47624	Podpečnikova jama	GEOMORFP	državni
47481	Jama pri 8. drogu	GEOMORFP	državni
49176	Jama na Dovnikovem vrhu	GEOMORFP	državni
49179	Dovnikovo brezno 3	GEOMORFP	državni
45192	Jama na Smrekovcu	GEOMORFP	državni
49177	Dovnikovo brezno 1	GEOMORFP	državni
49183	Ponor Brložnice	GEOMORFP	državni
49178	Dovnikovo brezno 2	GEOMORFP	državni
46397	Kara	GEOMORFP	državni
46395	Jama dveh podorov	GEOMORFP	državni
46394	Ledeno brezno	GEOMORFP	državni
46396	Zvonček	GEOMORFP	državni
47921	Brezno črnih hroščev	GEOMORFP	državni
46398	Ledenka	GEOMORFP	državni
49060	Brezno nad Mlinarjevo jamo	GEOMORFP	državni
49182	Mlinarjevo skrivališče	GEOMORFP	državni
45852	Erikino brezno	GEOMORFP	državni
44970	Mlinarjeva jama	GEOMORFP	državni
47335	Bogotova jama	GEOMORFP	državni
47326	Bela zijalka	GEOMORFP	državni
49180	Kamin v Licah 1	GEOMORFP	državni
49181	Kamin v Licah 2	GEOMORFP	državni
46827	Planika	GEOMORFP	državni

F) RASTLINSTVO IN HABITANTNI TIPI

Biotska raznovrstnost v krajini

Ohranjanje narave je treba zagotavljati na celotnem območju občine, predvsem pa na območjih, ki imajo na podlagi predpisov s področja ohranjanja poseben status:

Biotska raznovrstnost - varujejo se rastline, živali in habitatni tipi ter prvine biotske raznovrstnosti krajine (ohranjajo, razvijajo in ponovno vzpostavljajo se krajinska pestrost in tiste značilnosti krajine, ki so pomembne za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Na obravnavanem območju se kot taki značilni elementi krajine pojavljajo: visokodebelni travniški sadovnjaki, posamezna drevesa in manjše skupine dreves v odprti krajini, živice, omejki, obrežna vegetacija ob potokih in rekah, vrtače.

Habitatni tipi pokrajine

Kamniško-Savinjske Alpe

Alpske reke so vsi vodotoki, ki izvirajo v gorah, in sicer od izvira do nižinskih predelov. V gorah, kjer je reka še potok, njeno obalo pred odnašanjem ščiti sklenjena ruša. Prodišča porašča redkejša vegetacija brez sklenjenih sestojev lesnih vrst, ob visoki vodi so lahko zalita. Kljub bližini vode je za habitatni tip značilna suša, vendar pa je voda stalno dostopna na določeni globini pod površjem. Hranil v tleh je malo. Za obstoj tega habitatnega tipa je potrebna ohranjena rečna dinamika, ki z občasnim zasipavanjem s prodom, z erozijo in postopnim premikanjem rečne struge ohranja mozaik najrazličnejših obrečnih habitatnih tipov, od popolnoma golih prodišč preko zelnate vegetacije do vrbišč in logov. V Sloveniji je ta habitatni tip razširjen v gornjih tokovih močno prodonosnih rek predvsem na območju apneniških Alp. Ogrožajo ga regulacije rek, izkopavanje proda in množični turizem (splavarjenje, soteskanje, čolnarjenje, kopanje).

Lesnata vegetacija s sivo vrbo uspeva na prodnati podlagi. Na strmih ali visokih bregovih se pojavlja neposredno ob vodi, na bolj položnih pa vmesni pas pogosto zasedajo združbe zelnatih rastlin. Kljub bližini vode je za habitatni tip značilna pogosta suša. Z vodo je zalit le ob zelo visokih vodah, ki prinesejo vanj droben pesek in mulj, ta pa se odlaga v manjših kotanjah med vegetacijo. Zaradi večinoma hladnega toka zraka vzdolž rek so vrbišča hladnejša od okolice. Pri nas se pojavljajo ob rekah in potokih, ki izvirajo v Julijskih Alpah, Karavankah in Kamniško-Savinjskih Alpah. Ogrožajo jih izkoriščanje proda, izgradnja hidroelektrarn oziroma zajezev za druge namene.

Alpske in borealne resave gradi pritlikavo grmičevje, med katerim prevladujejo vresovke, alpska velesa in pritlikavi brini. Pojavljajo se na suhem skalovju, v škrapljah in na kamnitih travnikih. Njihova rastišča so hladna, razmeroma suha, vendar nizke gorske temperature zmanjšujejo izhlapevanje, lahko tudi prepišna. Količina hranil v prsti je nizka, prsti je malo. Habitatni tip se v Sloveniji pojavlja predvsem v Karavankah, medtem ko v Julijskih Alpah pokriva manjše površine in je bolj raztreseno razširjen. Zaenkrat je neogrožen, potencialno pa ga ogrožata intenzivna paša koz in izdelava planinskih poti.

Ruševje uspeva na apnenčasti in dolomitni podlagi nad gozdno mejo v pasu med 1400 in 1900 m nadmorske višine. Tla so kamnita, z malo prsti. V drevesni plasti se pojavljajo redke smreke,

macesni (Alpe) ali bukve (Dinaridi). Večina ruševja je zajeta v gozdove s posebnim namenom in varovalne gozdove. V Sloveniji je habitatni tip razvit v Alpah in na ovršju Dinaridov. Potencialno ga ogrožajo krčitve za smučarski turizem in paša.

Skalna travišča uspevajo na preperelem kamnitem površju ali na peščeni podlagi na karbonatnih ali silikatnih tleh, kjer se pogosto pojavlja erozija. Pojavljajo se tudi na nižinskih prodiščih in sekundarnih rastiščih z ustreznimi razmerami (cestne bankine, železniški nasipi, pokopališča, ruševine, ovršja starih zidov, strehe, med tlakovci na manj pohojenih tleh). Njihova rastišča so izredno suha, topla in sončna, praviloma z malo hranili in plitvo prstjo. Morebitna voda s teh površin hitro odteče. Gradijo jih enoletnice in vrste, ki v listih shranjujejo vodo. Habitatni tip se pojavlja raztreseno po vsej Sloveniji, praviloma na manjših površinah in pogosto na nedostopnih mestih (npr. skalne police). Najbolj ogrožen je na prodiščih zaradi regulacij, gradenj hidrocentral (izginjanja naravne rečne dinamike) in odvzemanja proda, razmeroma neogrožen pa je zaenkrat v skalovju.

Alpiska in subalpiska travišča na karbonatnih tleh se pojavljajo od gozdne meje navzgor do golega skalovja. Gre za strnjene površine zelnate vegetacije na apnencu ali dolomitu. Tla so sicer dobro namočena, a zaradi karbonatne podlage voda hitro pronica, količina hranil v tleh je majhna. Značilno je povečanje sevanja v UV delu spektra, s čimer so povezane določene prilagoditve pri rastlinah (povečana dlakavost, večja odbojnost listnih površin). Habitatni tip se v Sloveniji pojavlja v gorskem svetu Julijskih Alp, Kamniško-Savinjskih Alp, na Snežniku in v Karavankah. Potencialno ga ogroža le izdelava novih planinskih poti, sicer je trenutno pri nas neogrožen.

Visoka steblikovja združujejo dva habitatna tipa, ki se ekološko razlikujeta. Eden se pojavlja v Alpah in predgorju na stalno vlažnih, zasenčenih tleh ob zgornjih tokovih vodotokov in v senčnih dolinah med hribovjem, pogosto na neapneni podlagi. Ogrožajo ga posegi v alpske doline in potoke (ceste, regulacije, zajezitve, izsekavanje gozda, ki spremenijo hidrografski režim in vlažnostne razmere). Drugi se pojavlja raztreseno po nižinah po vsej Sloveniji na vlažnih sedimentih ob tekočih in stoječih vodah ali pa na predelih z visoko podtalnico. Najdemo ga na odprtih rastiščih, prenese tudi večje količine hranil. Ponavadi se pojavlja v pasovih. Ogrožajo ga številne tujerodne vrste, ki ga ponekod v celoti nadomestijo, posegi v vodni režim in utrjevanje brežin.

Gorski ekstenzivno gojeni travniki rastejo na rodovitnih tleh v gorskem svetu (planine, planšarije, gorske kmetije) z razgibanim reliefom, tudi kraškega značaja, npr. vrtače. Podlaga je večinoma apnenčasta, redkeje silikatna ali iz skrilavcev. Tla so na ulekninah globlja in bolj rodovitna, na bregovih plitkejša, vendar vselej dovolj hranljiva. Habitatni tip se pri nas pojavlja na območju Alp (zlasti v Kamniško-Savinjskih Alpah in Karavankah) in Dinaridov. V Sloveniji je sicer kar pogost, vendar marsikje ogrožen zaradi zaraščanja in smučarskega turizma.

Habitatni tip predstavljajo karbonatna melišča in plazišča s kamnitim drobirjem ali prodniki v dinarskem, predalpsem in alpskem območju. Rastišča so slabo poraščena, nestabilna, sušna (slabo zadrževanje vode), največkrat na strmih naklonih. Količina hranil v prsti je zelo majhna, prst je bazična. V Sloveniji je habitatni tip splošno razširjen na apnenčastih meliščih. V visokogorju zaenkrat ni ogrožen, v sredogorju pa ga ogrožajo odvzemi grušča za lokalne potrebe.

To so močno nagnjene in strme skalnate stene, kjer višje rastline rastejo le v razpokah. Podlaga je stabilna, karbonatna (bazična). Rastišča so zelo suha (voda le občasno ob dežju), prsti je malo in vsebuje malo hranil. Klimatske razmere so ostre, s pogostimi nalivi, sončno pripeko, velikimi dnevno-nočnimi nihanji in rednim močnim vetrom. V Sloveniji se habitatni tip pojavlja v

skalovitem svetu Julijskih, Kamniško-Savinjskih Alp in Karavank, z manjšimi površinami tudi na Kraškem robu in v stenah ob Kolpi. Večinoma je neogrožen zaradi svoje nedostopnosti, ponekod pa ga ogroža športno plezanje.

Apnenčasti podi so skalni podi s škrapljami v visokogorju. Redka površinska vegetacija je omejena na lišaje, v škrapljah, kjer se zbere manjša količina prsti, pa so tudi pionirske združbe s homulicami in drugimi vrstami s sosednjih skalnih travnikov. Rastišča so suha, z malo hranili, podlaga je karbonatna. Klimatske razmere so ostre, s pogostimi nalivi, sončno pripeko, velikimi dnevno-nočnimi nihanji in rednim močnim vetrom. V Sloveniji se habitatni tip pojavlja v Julijskih in Kamniško-Savinjskih Alpah, drugod v osrednjem in zahodnem delu države pa le na majhnih površinah v kombinaciji s karbonatnim skalovjem (na ovršju). Zaradi svoje nedostopnosti je zaenkrat neogrožen.

Stalni ledeniki so iz snega nastale velike gmote ledu, ki počasi drsijo z višjih proti nižjim legam in niso poraščene z rastlinami. Na hitrost premikanja vplivajo nagnjenost in izoblikovanost površja, debelina in temperatura ledu. V Sloveniji imamo le dva ledenika: Zeleni sneg pod Triglavom in ledenik pod Skuto. Velikost Triglavskega ledenika se je v letu 2003 skrčila pod 1 ha, tako da je sedaj ledenik pod Skuto večji. Ledenike ogrožajo klimatske spremembe (globalno ogrevanje ozračja).

Združbe mehkolesne loke se razvijejo pod neposrednim vplivom vodotoka, tik nad njegovim srednjim vodostajem, in so pogosto poplavljene. Tla so nerazvita, pogosto peščena. Glavne drevesne vrste so različne vrbe, siva in črna jelša ter veliki jesen. Habitatni tip je pomemben življenjski prostor za nekatere Natura 2000 vrste živali. V Sloveniji se pojavlja ob večjih rekah, zlasti tam, kjer je naravna dinamika reke še ohranjena. Ogrožajo ga hidroregulacije, gradnje jezov, pozidava in košnja do struge reke.

Ilirski bukovi gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih združb (dinarski podgorski bukovi gozdovi, bukovi gozdovi z jelko, visokogorski bukovi gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najbolje ohranjeni v dinarskem svetu, pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji (Orlica, Bohor, Kum, Boč, Donačka gora). V preteklosti jih je ponekod ogrožalo panjevsko gospodarjenje, stelarjenje in gozdna paša, sedaj pa mestoma pospeševanje smreke in otežkočeno pomlajevanje zaradi objedanja.

Dinarski gozdovi rdečega bora so ostanek iz ledene dobe. Obdržali so se na ekstremnih rastiščih, kjer je bil rdeči bor dovolj konkurenčen drugim vrstam. Rastejo na apnencu ali dolomitu, na skalovju, grušču ali suhem rečnemrodu na nadmorskih višinah 300 do 800 m. Tla so zelo plitva in podvržena eroziji, zato imajo ti gozdovi velik varovalni pomen. V Sloveniji se pojavljajo v severni polovici države (Raduha, Olševa, Razbor, Karavanke, Tošč). Ogrožajo jih erozijski procesi in požari.

Raduha

Ilirski bukovi gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih združb (dinarski podgorski bukovi gozdovi, bukovi gozdovi z jelko, visokogorski bukovi gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji

so najbolj ohranjeni v dinarskem svetu, pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji (Orlica, Bohor, Kum, Boč, Donačka gora). V preteklosti jih je ponekod ogrožalo panjevsko gospodarjenje, stelarjenje in gozdna paša, sedaj pa mestoma pospeševanje smreke in otežkočeno pomlajevanje zaradi objedanja.

Ruševje uspeva na apnenčasti in dolomitni podlagi nad gozdno mejo v pasu med 1400 in 1900 m nadmorske višine. Tla so kamnita, z malo prsti. V drevesni plasti se pojavljajo redke smreke, macesni (Alpe) ali bukve (Dinaridi). Večina ruševja je zajeta v gozdove s posebnim namenom in varovalne gozdove. V Sloveniji je habitatni tip razvit v Alpah in na ovršju Dinaridov. Potencialno ga ogrožajo krčitve za smučarski turizem in paša.

G) ŽIVALSTVO

Navadni koščak – rak

Telesna dolžina tega raka redko preseže 10 cm. Hrbtna stran je ponavadi svetlo rjava, trebušna stran je svetlejša, motno bela; površina škarij zelo groba in z velikimi zrnji. Prebiva v mrzlih, hitro tekočih, tudi gorskih potokih donavskega porečja in se navadno skriva pod kamenjem. Izogiba se močno prodonosnim in hudourniškim potokom ter stoječim vodam. Je vsejeda žival (alge, vodne rastline in talni nevretenčarji, redkeje z ribe, v času levitve je pogost tudi kanibalizem). V Sloveniji je bil nekoč ogrožen zaradi bolezni račje kuge, danes zaradi onesnaženja (predvsem komunalnega), mehanskih posegov v vodotoke (regulacije, zadrževalniki), rabe vode za različne namene (za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib) ter prisotnosti in širitve severno ameriške vrste, signalnega raka iz Avstrije po reki Muri.

Mulasti netopir

Razmeroma majhen netopir (trup z glavo meri 45-58 mm). Na kratkem gobčku ima črno golo kožo, nosnice so usmerjene navzgor, uhlji so črni, široki, na čelu pri osnovi zrasli, majhne oči ležijo ob sami osnovi uhljev. Dlaka je dolga in svilnata, pri osnovi črna, kasneje rjavo črna, konice pa so belkaste ali rumenkaste, trebuh je sivo rjav, letalna opna je črna, prhut je široka. Živi v gozdnatih območjih. Prezimi večinoma v jamah z nizkimi temperaturami (do 5°C in visoko zračno vlago). Poleti se čez dan zateče v drevesne dupline, stavbe ali jame, ki jih dnevno menja.

Lovi v počasnem, okretnem letu nizko nad vodo, nad drevesnimi krošnjami (raje ima listopaden gozd) in ob gozdnem robu. Hrani se z žuželkami, med katerimi prevladujejo majhni nočni metulji, hrošči in mrežekrilci. Priložnostni selivec - do 290 km, razdalje, ki jih preleti med zimskim in poletnim zatočiščem pa merijo do 20 km. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, izguba zatočišč (dupline) pa tudi raba zaščitnih sredstev za les na podstrešjih.

Črtasti medvedek – metulj

Sprednji del telesa in sprednja krila so črne barve, z zelenim kovinskim sijajem in značilnim črtastim vzorcem od svetlo rumene (na notranji strani) do umazano bele barve (na zunanji strani). Zadnja krila in zadek so cinober rdeče barve, krila s tremi večjimi črnimi lisami, zadek pa z malimi črnimi pikami. Samice se ne razlikujejo od samcev, so le za spoznanje večje in imajo debelejši zadek. Vrsta potrebuje listnate do mešane presvetljene gozdove od nižin do 1000 metrov

nadmorske višine z visokim deležem vrzeli, jas in gozdnih robov z dobro zastopanim zeliščnim in grmovnim slojem ter vrstno bogatimi travniki v bližini.

Mlade gosenice se hranijo z listi mrtvih kopriv, vrbovcev in drugih zelišč v podrasti, po prezimitvi pa se hranijo z listi grmovnih vrst (leska, robida, kosteničevje, navadna metla). Metulji srkajo nektar cvetov konjske grive, navadne dobre misli, gadovca, osatov, mete in tudi drugih medonosnih rastlin, ki cvetijo pozno poleti v gozdu in ob gozdnem robu. Metulji so aktivni podnevi in ponoči: podnevi se odrasli osebkovi hranijo, ponoči pa pariyo. Posamezne populacije so ogrožene zaradi pogoste košnje gozdnega roba ali zaradi uporabe pesticidov na površinah v bližini.

Mali podkovnjak – netopir

Najmanjši netopir v skupini podkovnjakov, ki imajo ime po nenavadni kožnati tvorbi okrog nosnic v obliki konjske podkve (trup z glavo meri okoli 4-5 cm). Ušesa so velika, koničasta, dlaka je fina in svilnata, po hrbtu je sivkasto rjava, po trebuhu nekoliko svetlejša, letalna opna je tanka in temna. V zatočišču z zloženimi krili prekrijejo telo. Živi v toplih zavetrnih dolinah z listopadim drevjem in grmičevjem, najbolj mu ustrezajo zakrasela območja s kraškimi jamami.

Prehranjuje se z žuželkami, med katerimi prevladujejo nočni metulji, mrežekrilci in mladoletnice. Podnevi se zatekajo na podstrešja stavb, redkeje jame. Kotišča so v stavbah, kjer so izpostavljena človekovim posegom (od vandalizma do neustreznih prenov zgradb). V jamah je vrsta izpostavljena vandalizmu ali motnjam s strani obiskovalcev.

Planinski orel

Odrasli planinski orli so enotno temno rjavi z zlato obarvanim vrhom glave, mladi pa imajo belo bazo repa in belo liso v perutih. V Sloveniji so redki gnezdilci zahodnega dela države, kjer naseljujejo skalovja, pašnike in goličave v višjih nadmorskih legah. Veliko gnezdo iz vej si naredijo na skalni polici. Lahko je visoko 2 m in ima 1-1.5 m premera, gnezda na drevesih, ki so sicer redkejša, pa so še večja: 2-4 m visoka s premerom 2-3 m. Par si je zvest celo življenje. Prehranjujejo se s sesalci (do velikosti srne), ptiči (do velikosti laboda) in mrhovino, redko s plazilci. Lovijo v nizkem letu, pogosto v paru. So stalnice, vendar se mladiči lahko razpršijo daleč od kraja, kjer so bili izvaljeni. Ogrožajo ga človeške motnje v času gnezdenja (kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, množično planinarjenje).

Gozdni jereb

Pri gozdnem jerebu sta oba spola varovalno rjavo-sivo obarvana, samec pa ima črno grlo. V Sloveniji gnezdi v mirnih mešanih gozdovih, zlasti zrelih, s plodonosno podrastjo (leska, jerebika) in številnimi jasami ali posekami. Gnezdo je na tleh v kritju drevesa ali grma. V času svatovanja se oglašča s tihim piskanjem, ki zahteva dober sluh. Hrani se s popki, poganjki, listi, sadeži in semeni, mravljami in njihovimi ličinkami. Pozimi se hrani pretežno na drevesih, poleti na tleh. Je ena najbolj izrazitih stalnic, ki se premika le lokalno, kar je povezano z iskanjem hrane. Ogrožča ga opuščanje tradicionalnega pašništva na planinah.

Črna žolna

Je največja evropska žolna, obarvana povsem črno in z rdečo kapo. Živi v mešanih bukovo-jelovih in iglastih gozdovih, kjer si za gnezdenje teše dupla z ovalnim vhodom. Par potrebuje za uspešno gnezdenje kar 300-400 ha gozda. Med prehranjevanjem na starih drevesih (zlasti iglavcih) za seboj pušča velike luknje, v katerih išče lesne mravlje. Hrani se z ličinkami, bubami in odraslimi mravljami ter lesnimi hrošči. Njen jezik je močno lepljiv, na konici pa ima 4-5 kaveljčkov, s katerimi lahko izza lubja potegne ličinke hroščev. Je stalnica in v Sloveniji pogosta gnezdilka. Zaenkrat ni ogrožena, njena evropska populacija je narasla.

Sokol selec

Sokol selec je po hrbtu in perutih temno siv, spodaj pa bel s številnimi črnimi progami, pod očesom ima izrazit črn brk. V Sloveniji je redk gnezdilec skalnih sten, ki jih obdaja odprta kulturna krajina ali goličave nad drevesno mejo. Njegova evropska populacija v zadnjih letih počasi narašča, kar je zlasti posledica prepovedi uporabe nekaterih pesticidov. Prehranjuje se v glavnem s pticami (od čisto majhnih, npr. kraljiček, do zelo velikih, npr. siva čaplja in gosi). Lovi v letu: za plenom opreza med kroženjem visoko nad tlemi, nato se z višine v izredno hitrem letu z zloženimi krili spusti nad plen. Je stalnica. Ogrožajo ga različne človekove dejavnosti: kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, planinarjenje in onesnaževanje okolja.

Ptica mali muhar

Mali muhar je na prvi pogled zelo podoben taščici, čeprav je manjši in ima na obeh straneh repa veliko belo liso. Prebiva v zrelih mešanih ali listnatih gozdovih, zlasti bukovih z visokimi drevesi in bujno podrastjo ter jasami. Gnezdo je v duplu ali na vrhu odlomljenih debel. Hrani se z nevretenčarji, občasno s plodovi. Zadržuje se visoko v krošnjah, lovi tudi v zraku. Je selivka, ki prezimuje v južni Aziji in je tako posebnost med našimi pticami, vrne se maja. V Sloveniji je zelo redka gnezdilka. Ogroža ga intenzivno gospodarjenje z gozdovi.

Mali skovik – sova

Mali skovik je najmanjša evropska sova, malce večja od vrabca. Prebiva v iglastih in mešanih gozdovih s številnimi presvetlitvami, jasami in posekami, praviloma v višjih legah. Gnezdo si naredi v duplu, ki ga je prejšnje leto iztesal veliki detel. Je stalnica, samec celo leto brani teritorij. Hrani se s pticami pevkami (meniškci, ščinkavci, čižki ipd.) in malimi sesalci, ki jih lovi predvsem v jutranjem in večernem mraku, lahko pa tudi čez dan. Plen lovi na zalogo in ga shranjuje, zlasti pozimi. V Sloveniji je redka gnezdilka gorskega sveta Alp, Pohorja in Dinaridov.

Triprsti detel

Triprsti detel je posebej v vsaj dveh pogledih: kot pove že njegovo ime, ima na nogah zgolj tri in ne štiri prste kot ostali detli, poleg tega pa je edini detel brez rdeče barve na telesu. Samec ima rumeno kapico. Prebiva v zrelih iglasti, najpogosteje smrekovih gozdovih z velikim deležem odmrlega drevja. Duplo izteše v mehki les propadajočega drevesa. Hrani se z žuželkami, ličinkami in odraslimi lesnimi hrošči, ki jih išče pod lubjem. Je stalnica in redka gnezdilka v Sloveniji.

Ogrožen je zaradi intenzivnega gospodarjenja z gozdovi (odstranjevanje odmrlega, propadajočega drevja).

Divji petelin

Divji petelin je naša največja koconoga kura. Samec ima temno zelene prsi, rjave peruti in rdečo nadočesno gubo, samica je varovalnih rjavih tonov. Samci se na rastiščih razkazujejo in tekmujejo s svatovskimi napevi, ki so mešanica klepanja, drobljenja in brušenja. En samec se pari z več samicami. Slednje same skrbijo za zarod. Gnezdo zgradijo na tleh v gostem kritju, pogosto ob deblu drevesa.

Divji petelini so stalnice, ki v Sloveniji gnezdijo v zrelih iglastih in mešanih gozdovih gorskega sveta, prepredenih s posekami in jasami, na katerih je veliko plodonosnih rastlin. Potrebujemo tudi vodni vir in predel, kjer nabirajo kamenčke za prebavo (gastrolite). Prehranjujejo se skoraj izključno z rastlinami, pozimi so to iglice in poganjki, ki jih nabirajo na drevju, v času brez snežne odeje pa se hranijo na tleh z listi, poganjki, plodovi (borovnice, brusnice, mahovnice, barjanske kopišnice). Mladiči jedo tudi pajke in žuželke. Ogroža ga intenzivna sečnja, širjenje gozdnih monokultur, vznemirjanje s strani človeka, ponekod tudi nezakonit lov.

Koconogi čuk

Koconogi čuk je majhna sova z belo obrobljenim obraznim diskom in rumenimi očmi. Peruti so temno rjave z belimi pikami. Naseljuje pretežno iglaste, lahko tudi mešane gozdove v višjih legah (nad 800 m). Za gnezdenje potrebuje luknje, ki jih je v preteklem letu iztesala črna žolna. Hrani se z voluharicami, mišmi, rovkami in pticami pevkami. V špranjah in drevesnih rogovilah dela zaloge hrane. Lovi tako v gozdu kot na bolj odprtih predelih (jase, poseke, gozdni robovi). V Sloveniji velja za redko gnezdilko gorskega in dinarskega sveta. Samci so stalnice, samice in mladiči pa klateži.

H) GOZD

Na območju občine Luče je z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13 in 39/15) določenih:

- 2308,46 ha varovalnih gozdov in
- gozdni rezervat Poljšek, ki obsega 226,38 ha gozdnih zemljišč.

Gozdovi v občini zavzemajo večji del površine občine. V hribovitih gozdnatih predelih občine se s prebiralno sečnjo spodbuja sonaravno lesno proizvodnjo. Gospodarjenje v gozdovih z velikim krajinskim, ekološkim in rekreacijskim pomenom se izvaja skladno s temi funkcijami gozdov in prilagaja tem pogojem.

Zasnova gozdnih površin opredeljuje poleg večnamenskih lesno-proizvodnih gozdov še varovalne gozdove, ki so državnega pomena. Kot varovalni gozdovi so razglašeni tisti gozdovi, ki v zaostrenih ekoloških razmerah varujejo sebe, svoje zemljišče in nižje ležeča zemljišča, pa tudi tisti gozdovi, pri katerih je izjemno poudarjena katerakoli druga ekološka funkcija.

Za omogočanje gospodarske rabe gozdov s poudarjeno lesno–proizvodno funkcijo se zagotavljajo dostopi do gozdnih zemljišč, pri čemer je odpiranje gozdov z gozdnimi cestami in vlakami potrebno uskladiti s službami, pristojnimi za varstvo gozdov.

Na območjih z gozdom se ohranjajo sklenjene gozdne površine, v predelih zaraščajočih površin pa se ustvari razvojne možnosti za kmetijstvo in poselitev. V kmetijski krajini, kjer se gozd prepleta s kmetijskimi površinami in poselitvijo, se varuje gozdne otoke in gozdne koridorje.

Občina Luče bo ohranjala gozdove, ki so naravni vir in naravno bogastvo, ob hkratnem upoštevanju razvojnih potreb gozdarstva in drugih dejavnosti, ki imajo v gozdu oziroma gozdnem prostoru svoj interes. Posegi in dejavnosti v gozdnem prostoru, ki onemogočajo zagotavljanje ekoloških, socialnih in proizvodnih funkcij gozda ali poslabšujejo možnosti njihovega uresničevanja, niso dopustni.

Posege v gozdni prostor je potrebno usmerjati na robna območja gozdnih kompleksov in v gozdove s slabšo zasnovano, oziroma na območja zaraščajočih se površin kot povratne rabe kmetijskih površin. Primernost posegov, določenih s predpisi o urejanju prostora, krčitve gozdov in izkoriščanja za potrebe paše je potrebno oceniti glede na ovrednotenje funkcije gozdov. V večje sklenjene gozdne komplekse, še posebej kjer so poudarjene socialne ali ekološke funkcije gozdov, posegi v gozd in gozdni prostor za namene razpršene poselitve niso dopustni. Izjema so manjši objekti za potrebe gozdarstva in lova. V gozdnem prostoru se smejo urejati kolesarske in pešpoti, namenjene rekreaciji prebivalstva.

Pri načrtovanju površin osnovnih namenskih rab stanovanj, proizvodnih dejavnosti in ostalih vrst rab, v katerih so prisotni bivalni, gospodarski, infrastrukturni ali športni objekti, ob površinah obstoječe namenske rabe gozda, je potrebno vzdolž površin osnovne namenske rabe gozda načrtno predvideti tudi varnostno oskrbni pas, ki zagotavlja predvsem varnost ljudi in objektov pred negativnimi vplivi gozda, hkrati pa omogoča dostop do gozda.

V okolici pomembnejših vodnih virov je potrebno ohraniti naravno drevesno sestavo gozdov. V vseh gozdovih, še posebej pa na območjih, kjer je izjemno poudarjena hidrološka funkcija gozda, je strogo prepovedano odlaganje odpadkov, osuševanje, odstranjevanje materiala in zasipavanje. (9) Posamično oziroma razpršeno lociranje objektov v gozdnem prostoru, katerih raba ni v skladu z osnovno namensko rabo gozdnega prostora, ni dovoljeno.

V območjih za poselitev, kjer je v naravi še gozd, je do skrčitve gozda treba upoštevati predpise o gozdovih in gozdarstvu.

UGOTOVITVE

- V Občini Luče je pokrito z območji Nature 2000 5.198 ha to predstavlja 47,49% območja občine. Za slovenske razmere (37 % RS je pokrite z Naturo 2000) je Občina Luče nad tem povprečjem.
- V Občini Luče je evidentiranih 355 naravnih vrednot (točkovni objekti, jame), ki predstavljajo 2595,01 ha površine, kar 23,7 % celotne občine.
- V Občini Luče je evidentiranih 11 zavarovanih območij (točkovni objekti), ki predstavljajo 219,44 ha površine, kar 2,0 % celotne občine.
- Ekološko pomembna območja v Občini Luče pokriva 48,9 % občine. Prisotni so deli Kamniško – Savinjskih Alp in Lučnica.

- Na območju občine Luče se pojavljajo območja, kjer so potrebni strogi protierozijski ukrepi. Skupno obsegajo 285,60 ha, kar predstavlja 2,6 % območja občine.
- Živalstvo je prav tako kot rastlinstvo v Občini Luče izredno pestro. K tem seveda prispevajo specifične podnebne razmere in raznoliki življenjski prostori živali.
- Območje 9829,99 ha se mora ohranjati kot gozd (namenska raba gozda).
- Občino Luče označuje izjemna naravna in krajinska pestrost. Ta pestrost je velika dodana vrednost in izredno izhodišče za razvoj trajnostno usmerjenega turizma.

Vplivi turizma na zavarovana območja in biotsko raznovrstnost

POZITIVNI VPLIVI:

- zavarovana območja, namenjena turizmu, se upravlja s posebno skrbnostjo
- promocija območij prispeva tudi k osveščanju o pomenu le-teh za človeka/okolje
- pestra biotska raznovrstnost v rekah in njihovi okolici - za ljubitelje narave, sproščujočih sprehodov
- reke oz. vodotoki na območju so naravne vrednote, ki se z razvojem turizma še bolje ščitijo, sprejemajo se ukrepi za ohranjanje, opazovanje rastlinstva in živali

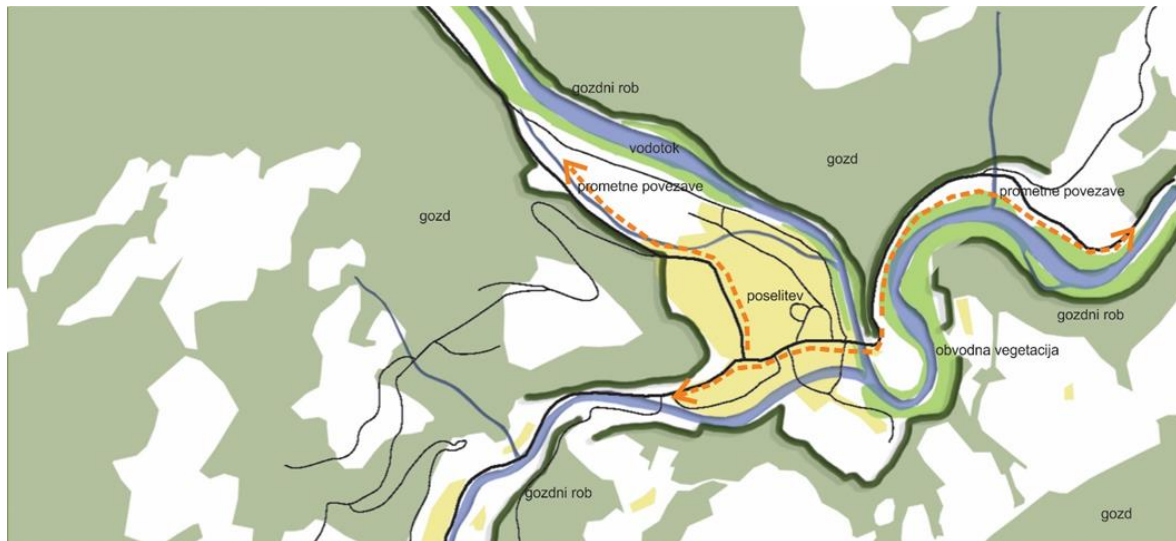
NEGATIVNI VPLIVI:

- glede na to, da obiskovalcev ni veliko, so vsi spodnji učinki v veliki meri hipotetični - nanje dajemo pozornost in jih pri razvoju turizma upoštevamo, da ne bi prišlo do negativnih posledic
- hrup in vznemirjanje živali
- na nenadzorovanih delih se še vedno pojavljajo manjša onesnaženja (plastika)
- turizem nima negativnega vpliva na reke, izjemoma prihaja do manjših onesnaženj

1.1.2 Hidrologija in geologija

A. Hidrologija

Naselje je s severne strani, južne in vzhodne stani obdano z vodotokoma Savinja in Lučnica, ki predstavljata zunanji rob naselja. V zaledju naselja v njegovem zahodnem delu se razprostira strmo gozdno pobočje. Jedro naselja je gručasto zasnovano z dobro ohranjeno morfološko strukturo in prepoznavno lego in podobo v krajini. Ohranjeni so značilni robovi naselja z izjemo severnega dela, kjer ni formiran rob naselja.

Poudarek je potrebno dati zelenemu sistemu in z njim povezanimi potmi ob vodotokih (pot Preko petih mostov) ter kolesarskimi povezavami v odprti prostor občine Luče. V večji meri se ohranijo nepozidana zemljišča ob vodotoka Savinja ki imajo pomembno vlogo v zelenem sistemu naselja in tudi predstavljajo rekreacijski potencial. Vzpostavi se sistem pešpoti in sklenjenih zelenih površin ob vodotokih Savinja in Lučnica. Vse opredeljene zelene površine se poveže tudi kmetijskimi in gozdnimi površinami.

Vzdolž celotnega poteka vodotokov Savinja in Lučnica se skozi celo naselje ohrani in primerno uredi zeleni pas, ki ima varovalno funkcijo priobalnega pasu in tudi dodatno za oddih, rekreacijo in šport. Uredijo se pešpoti, parkovna zasaditev in oprema (klopi, koši za odpadke, javna razsvetljava...). V čim večji meri se ohrani obstoječa obvodna vegetacija.

Prikaz vodotokov

Oskrba s pitno vodo

Občina Luče bo zagotavljala stalno in kakovostno oskrbo s pitno vodo poseljenih območij v občini, tako da bo pri svojem razvoju ščitila vse vodne vire in izvajala gradnje novega ter vzdrževanje, dograjevanje, ureditev in modernizacijo objektov obstoječega vodovodnega omrežja. Naselje Luče se s pitno vodo oskrbuje iz javnega distribucijskega vodovoda. Voda za oskrbo s pitno vodo za javni vodovod se zagotavlja iz vodnih zajetij Stoglej 1 in Stoglej 2.

Večji del občine zlasti območja razpršene poselitve, v višje ležečih in odmaknjenih predelih občine, se oskrbuje z vodo iz lastnih vodnih zajetij. Zaselki in samotne kmetije, ki jih ne bo mogoče priključiti na sistem oskrbe z vodo iz javnega omrežja, se bodo oskrbovala preko lastnih zajetij, vendar je treba bodoči prostorski razvoj na teh območjih omejevati in uskladiti z drugimi dejavnostmi in rabami v prostoru.

Vodni viri

Na območju Občine Luče se nahaja varstveni pas vodnega vira Iverje, zavarovanega z Odlokom o določitvi varstvenih pasov in ukrepov za zavarovanje zajetja pitne vode Iverje (Uradni list SRS, št. 3/86). V odloku sta na skrajnem zahodnem delu občine na širšem območju Korošice določena 3. in 4. varstveni pas.

Za izboljšanje oskrbe z vodo in bolj zanesljivo zagotavljanje pitne vode iz javnega vodovodnega omrežja je treba preučiti možnost zagotavljanja oskrbe s pitno vodo iz novih vodnih virov.

Odvajanje in čiščenje odpadnih voda

Na območju naselja Luče je izgrajeno javno kanalizacijsko omrežje pretežno v mešanem sistemu, priključeno na Centralno čistilno napravo Luče, za katero se predvidi prestavitev, posodobitev in širitev. Dogradijo se obstoječi sistemi odvajanja in čiščenja odpadne vode. Na območjih predvidenih širitih naselja je potrebno dograditi obstoječe omrežje. Na območjih z mešanim sistemom odvajanja komunalnih voda se dolgoročno predvidi izgradnja ločenega sistema. Kanalizacijsko omrežje se razvija prvenstveno v osrednjem dolinskem delu občine, prednostno na območju strnjenih naselij.

Na območju poselitve, ki je opremljeno z javno kanalizacijo, se komunalna odpadna voda odvaja v javno kanalizacijo.

Na območju razpršene poselitve, manjših zaselkov in posameznih objektov oziroma izven območij strnjenih naselij se predvidi odvajanje in čiščenje odpadne vode v individualnih in manjših sistemih za čiščenje odpadne vode. Vsi individualni in manjši sistemi morajo biti evidentirani in vključeni v sistem nadzora, zagotovljeno mora biti okoljsko sprejemljivo čiščenje ter odvoz ostankov blata. Do izgradnje kanalizacije in kjer ni planirana izgradnja javne kanalizacije, se komunalne odpadne vode tako odvajajo ločeno od ostalih vod v male komunalne čistilne naprave ali nepretočne greznice.

Odvajanje padavinskih voda je potrebno predvideti na tak način, da bo v čim večji možni meri zmanjšan hipni odtok padavinskih voda z urbanih površin (zadrževanje padavinskih voda pred iztokom v površinske odvodnike ali kanalizacijo). Na območjih, kjer geološka sestava omogoča ponikanje, se predvidi ponikanje padavinskih vod.

Javni vodovodni sistem

Oskrba z vodo je zagotavljanje (črpanje, priprava, distribucija) pitne, tehnološke in požarne vode ter varovanje in ohranjanje virov pitne vode. Izvajalec javne službe oskrbe s pitno vodo na območju občine Luče je Javno podjetje Komunala d. o. o. Mozirje (v nadaljevanju OP: JP Komunala), ki opravlja sledeče javne aktivnosti:

- upravljanje z javnimi vodovodi oz. oskrba s pitno vodo (občine: Mozirje, Rečica ob Savinji, Nazarje, Ljubno in Luče);
- odvajanje in čiščenje odpadnih voda (občine: Mozirje, Rečica ob Savinji, Nazarje, Ljubno in Luče). Podjetje upravlja s centralno čistilno napravo (CČN) Loke pri Mozirju, čistilno napravo Luče in čistilno napravo Ljubno;
- vzdrževanje občinskih cest (občine: Mozirje, Rečica ob Savinji, Nazarje, Ljubno in Luče);
- zbiranje in odvoz odpadkov (občini: Mozirje in Rečica ob Savinji).

Vodovodni sistem za oskrbo s pitno vodo oskrbuje zajetje Letošč (zajetje v občini Nazarje, pod Menino planino). Poleg zajetja Letošč se za napajanje vodovodnega sistema v Zgornje Savinjski dolini koristijo še tri manjša zajetja: Kraple in Zlati studenec napajata vodovodni podsistem Kokarje – Pobrežje, Žegnani studenec pa podsistem Rečica. To zagotavlja oskrbo zaselkom Rečica ob Savinji, Sp. Rečica, Šentjanž, Varpolje, Nizka, Zg. Pobrežje, Sp. Pobrežje, Trnovec, Grušovlje in Homec.

Vodovodnega omrežja NI v naseljih Dol-Suha in Poljane. Na takih območjih posamezniki za svoje objekte zagotavljajo pitno vodo iz zasebnega vodovoda.

Ravnanje z odpadki

Obvezno gospodarsko javno službo ravnanja z odpadki na območju Občine Luče izvaja podjetje PUP Saubermacher d. o. o. Odvoz mešanih komunalnih odpadkov (MKO) in mešane embalaže (ME) poteka na tri tedne, odvoz biorazgradljivih odpadkov (BIOO) pa na dva tedna oz. tedensko v poletnem času. Zbiranje nevarnih in kosovnih odpadkov poteka enkrat letno.

Od 1. novembra 2017 je v naselju Luče odprto tudi zbirno mesto za odpadke. Zbirno mesto je namenjeno sprejemanju ločeno zbranih odpadkov od gospodinjstev, v količinah običajnih za gospodinjstva. Odpadke je možno oddati v času obratovanja zbirnega mesta enkrat tedensko. Na zbirnem mestu je možno oddati: pnevmatike, kovine, belo tehniko (gospodinjske aparate), elektronske aparate, tekstil, stekleno embalažo in papir.

Dodatni zabojnik za papir se nahaja v bližini osnovne šole. Šolarji skozi vse leto zbirajo star papir in na tak način zberejo nekaj finančnih sredstev za potrebe šolskega sklada.

Občina Luče bo zagotavljala celovit sistem ravnanja z odpadki v katerega bodo vključena vsa gospodinjstva, negospodarske in gospodarske dejavnosti. Na lokalni ravni se zagotovi izvajanje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov na izvoru in v zbiralnicah nenevarnih frakcij (ekološki otoki), ki se bodo prostorsko širili skladno s širitvijo poselitve, potrebami ter na podlagi veljavnih občinskih odlokov. Spodbuja se umeščanje skupnih odjemnih mest za odpadke. Deponiranje odpadkov se izvaja na ustreznem centru ravnanja z odpadki. Evidentira in sanira se divja odlagališča odpadkov, pripravi sanacijske načrte, ter izvaja ustrezne omilitvene ukrepe.

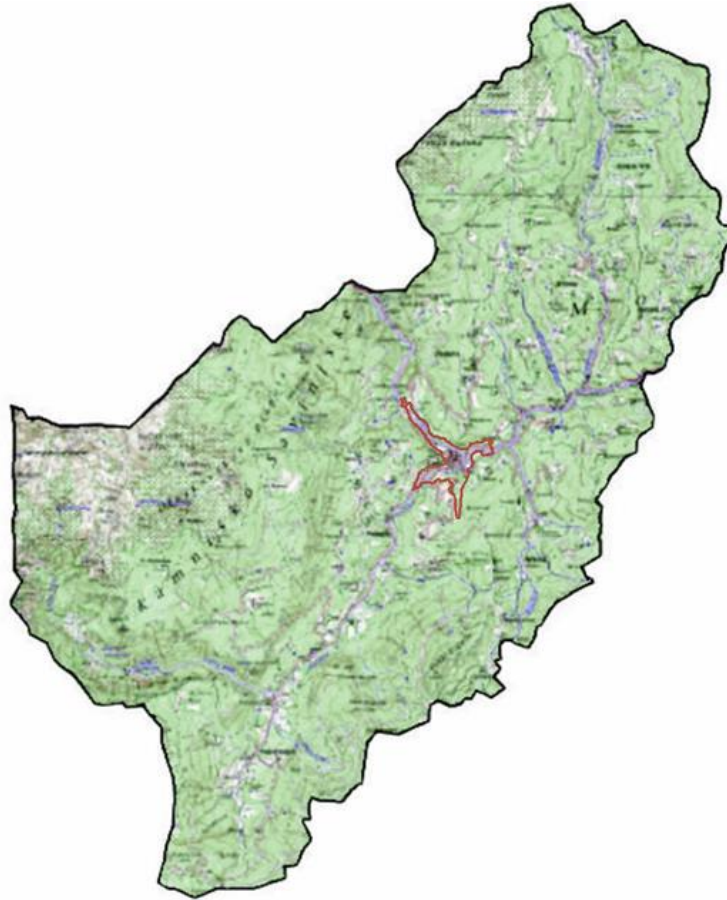
B. GEOLOGIJA

Občina Luče je umeščena v severozahodnem delu Savinjske statistične regije, znotraj Savinjsko Šaleške subregije. Na severu meji na občini Solčava in Črna na Koroškem, na vzhodu na občino Ljubno, na jugu na občino Gornji Grad in na zahodu na občino Kamnik. Glavno območje urbanizacije je v dolinah vodotokov Savinje, Lučnice in Brložnice, kjer je ob sotočju Lučnice in Savinje umeščeno občinsko središče Luče. Ves preostali prostor sodi med izrazito podeželsko redko poseljeno območje. Za celotno območje občine je značilna redka poseljenost z manjšimi in maloštevilnimi naselji, zaselki in posameznimi (gorskimi) kmetijami, celki, to je značilna oblika poselitve tega območja. Poleg osamljenih planšarij se pojavljajo planinske kočje. Visokogorska območja niso poseljena.

Na podlagi veljavnih izvedbenih prostorskih aktov, dejanskega stanja v prostoru in novih predpisov, ki urejajo področje prostorskega načrtovanja, so se izvedli tehnični popravki namenske rabe prostora in sicer naslednji:

- prilagoditev mej območij namenske rabe prostora na nov zemljiško katastrski prikaz,
- vris območij voda VC - opredeljena so vodna zemljišča VC (v veljavnem planu delno kmetijska zemljišča in delno stavbna zemljišča in delno gozdna zemljišča),
- vris površin cest - državne ceste in občinske lokalne ceste ter turistične ceste, katere imajo opredeljeno parcelo v ZKP se opredelijo z namensko rabo prostora PC (površine cest),
- stavbnim zemljiščem, ki imajo v izvedbenih prostorskih aktih določeno namembnost, se opredeli podrobnejša namenska raba prostora skladno s Pravilnikom o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Uradni list RS, št. 99/07); v občini

Luče ni izvedbenih prostorskih aktov s podrobnejšo namensko rabo tako, da so v prikazu stanja prostora opredeljena samo stavbna zemljišča s podrobnejšo namensko rabo.

Prikaz območja UN v širšem prostoru občine Luče

Geomorfološke značilnosti

Vplivi, ki povzročijo spremembe geomorfoloških vrednosti naravnih vrednot, imajo lahko za posledico tudi spremembo (oblike, kakovosti, ipd.) talnega pokrova prostora, zato v tem poglavju povzemamo varstvene režime za geomorfološke vrednosti narave.

Na območju občine je veliko območij, ki imajo velike naravne vrednosti, zato je kar nekaj naravnih vrednot (v nadaljevanju: NV) lokalnega pomena (NVLP) in tudi državnega pomena (NVDP). Naravna vrednota, ki obsega največje območje, je NVDP Savinja s pritoki. Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za NV, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti NV.

Podrobnejše varstvene in razvojne usmeritve za geomorfološke naravne vrednote:

1. Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj NV, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se NV ne poškoduje ter da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.

2. Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na NV izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za NV ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
3. Vibracije zaradi eksplozij ali iz drugih virov smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti NV.
4. Pridobivanje in raziskovanje mineralnih surovin na NV je možno v takšnem obsegu in na način, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je tak del narave opredeljen za NV. Sanacija območij, na katerih so se pridobivale mineralne surovine, se izvaja tako, da se v čim večji možni meri ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za NV. Naravno vrednoto se ohranja vidno in dostopno.
5. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopskim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na NV.
6. Vzorce kamnin se jemlje na tak način, da se bistveno ne spremenijo fizične lastnosti NV ter da se ne ogrozi stabilnosti NV.
7. Na NV se izvaja takšne športne in rekreacijske aktivnosti, zaradi katerih se bistveno ne spreminjajo fizične lastnosti naravne vrednote (npr. z obsežnim odstranjevanjem skal, pritrjevanjem klinov, jeklenih vrvi in podobnim) ter da zaradi prisotnosti ljudi (velike množice) ni motena vidna podoba NV in onemogočeno njeno doživljanje. Obiskovalci NV naj se gibajo po poteh, če so le-te za ta namen urejene.
8. Naravno vrednoto se uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se bistveno ne spremenijo lastnosti NV ter, da je vidna podoba NV čim manj spremenjena. Naravno vrednoto ali njen del, ki je posebej občutljiv na fizične učinke hoje, ki jih povzročijo obiskovalci, se uredi tako, da se onemogoči ogrožanje NV. Na NV, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitve ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje NV ali njenega dela fizično onemogoči.
9. Vegetacijo na NV se lahko odstrani v primeru, da se s tem omogoči dostop, izboljša vidnost ali prepreči vpliv rastlinstva na vrednoto.

Zemeljski plazovi - plazljiva območja

Zemeljski plazovi so stalen preoblikovalec površja predalpskega sveta. Ko pobočje doseže prag svojega ravnotežja, pride do sprostitve njegove energije, do plazov. Pojav se udejanja v več fazah: od razbremenilnih razpok v pobočju, gubanju preperelinskih plasti in v sami splazitvi pobočnega materiala. Zaradi reliefnih in pedoloških lastnosti Zgornjo Savinjsko dolino uvrščamo med najbolj ogrožena območja pred zemeljskimi plazovi v Sloveniji. Območje je potresno ogroženo po MSK lestvici z VII stopnjo.

Na območjih srednje, velike in zelo velike verjetnosti pojavljanja plazov se za vsak poseg v prostor izdelava geološko geomehansko poročilo.

Na plazljivih območjih se upošteva:

- gradnja objektov na aktivno plazljivih območjih ni dopustna,
- gradnja objektov na že saniranih plazovih je dopustna le izjemoma v primeru, da se z geološko geomehanskim elaboratom preveri vpliv novih posegov na že sanirano stanje plazov ter prilagodi mikrolokacijo predvidenega objekta,
- na plazljivem območju in strmem terenu se ne sme posegati na zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča.
- prepovedano je: zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč, poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišč in

dvig podzemne vode, izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča, krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešujejo plazenje zemljišč.

Na plazljivem območju in strmem terenu se ne sme posegati na zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča.

Erozijska območja

Erozijska območja, nastala zaradi škodljivega delovanja voda in razredi erozijskih nevarnosti so določeni v skladu s predpisi o vodah, na osnovi izdelanih in potrjenih strokovnih podlag. Na območju razreda srednje erozijske nevarnosti je gradnja objektov izjemoma možna šele po primerni ureditvi in stabilizaciji strug potokov na vplivnem območju gradnje.

Na večini območja občine veljajo običajni protierozijski ukrepi, delno tudi delno tudi zahtevni prozierozijski ukrepi. Za vsak poseg v prostor na teh območjih se izdelata geološko geomehansko poročilo.

Na erozijskem območju je prepovedano:

- poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov,
- ogoljevanje površin,
- krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, ki uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije,
- zasipavanje izvirov,
- nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih,
- omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer,
- odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov,
- zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom,
- odvzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge.

Poplavna območja

Poplavna območja in razredi poplavne nevarnosti so določeni v skladu s predpisi o vodah, na osnovi izdelanih in potrjenih strokovnih podlag.

Na poplavnih območjih je pri načrtovanju prostorskih ureditev oziroma izvajanju posegov v prostor treba upoštevati predpis, ki določa pogoje in omejitve za posege v prostor in izvajanje dejavnosti na območjih, ogroženih zaradi poplav. Pri tem je treba zagotoviti, da se ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na poplavnem območju in izven njega. Če načrtovanje novih prostorskih ureditev oziroma izvedba posegov v prostor povečuje obstoječo stopnjo ogroženosti, je treba skupaj z načrtovanjem novih prostorskih ureditev načrtovati celovite omilitvene ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom izvedbe posega v prostor oziroma sočasno z njo.

Na poplavnih območjih, za katera razredi poplavne nevarnosti še niso bili določeni, so dopustne samo rekonstrukcije in vzdrževanje obstoječih objektov v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, če ne povečujejo poplavne ogroženosti in ne vplivajo na vodni režim in stanje voda.

Na poplavnem območju dopustni posegi v prostor in dejavnosti, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda, ter posegi in dejavnosti, ki jih dopuščajo predpisi o vodah, pod pogoji, ki jih določajo ti predpisi.

Območja varstva gozdov

Na območju občine Luče je z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13 in 39/15) določenih:

- 2.308,46 ha varovalnih gozdov in
- gozdni rezervat Poljšek, ki obsega 226,38 ha gozdnih zemljišč.

V območjih varovalnih gozdov posegi v prostor niso dovoljeni, če je iz presoje vpliva objekta na okolje razvidno, da obstoja možnost ogrožanja ekoloških funkcij gozda. Za posege v varovalni gozd je potrebno pridobiti dovoljenje ministrstva, pristojnega za gozdarstvo ter soglasje pristojne enote Zavoda za gozdove.

V večnamenskih gozdovih, ki imajo na ravni 1. stopnje poudarjeno katerokoli ekološko ali socialno funkcijo, se posegi dopustijo le v izjemnih primerih, ko so nujni in zanje ni druge možnosti, v gozdovih s poudarjenimi socialnimi funkcijami pa v primerih, ko gre za objekt, ki dopolnjuje načrtovano, poudarjeni socialni funkciji skladno rabo gozda in gozdnega prostora.

Na površinah gozdov so dopustne krčitve gozda v kmetijske namene v primerih, ki jih določajo predpisi o gozdovih. V primeru poseganja v gozd je potrebna sanacija novo nastalega gozdnega roba, razgaljenih tal, novo nastalih brežin z utrditvijo in zasaditvijo z ustreznimi avtohtonimi drevesnimi in grmovnimi vrstami. Dostop do gozda se mora ohranjati neoviran. Ograditev gozda ni dopustna, razen v izjemnih primerih, za kar je treba pridobiti dovoljenje enote Zavoda za gozdove.

Vplivi turizma na hidrologijo in geologijo

POZITIVNI VPLIVI:

- rezervat ob in v reki Savinji za obiskovalce je izjemen turistični produkt
- izobraževalna funkcija
- varovanje gozdov - kot turistični potencial

NEGATIVNI VPLIVI:

- degradacija in nezakonita odstranitvev, ki ju povzročajo turisti - izjemoma, ker se obisk ostankov, fosilov, kamenin večinoma izvaja v muzejih ali zbirkah, kjer je nadzorovan
- onesnaževanje gozdov
- nekontrolirano pobiranje plodov in uničevanje podrasti
- na nenadzorovanih delih se še vedno pojavljajo manjša onesnaženja (plastika)

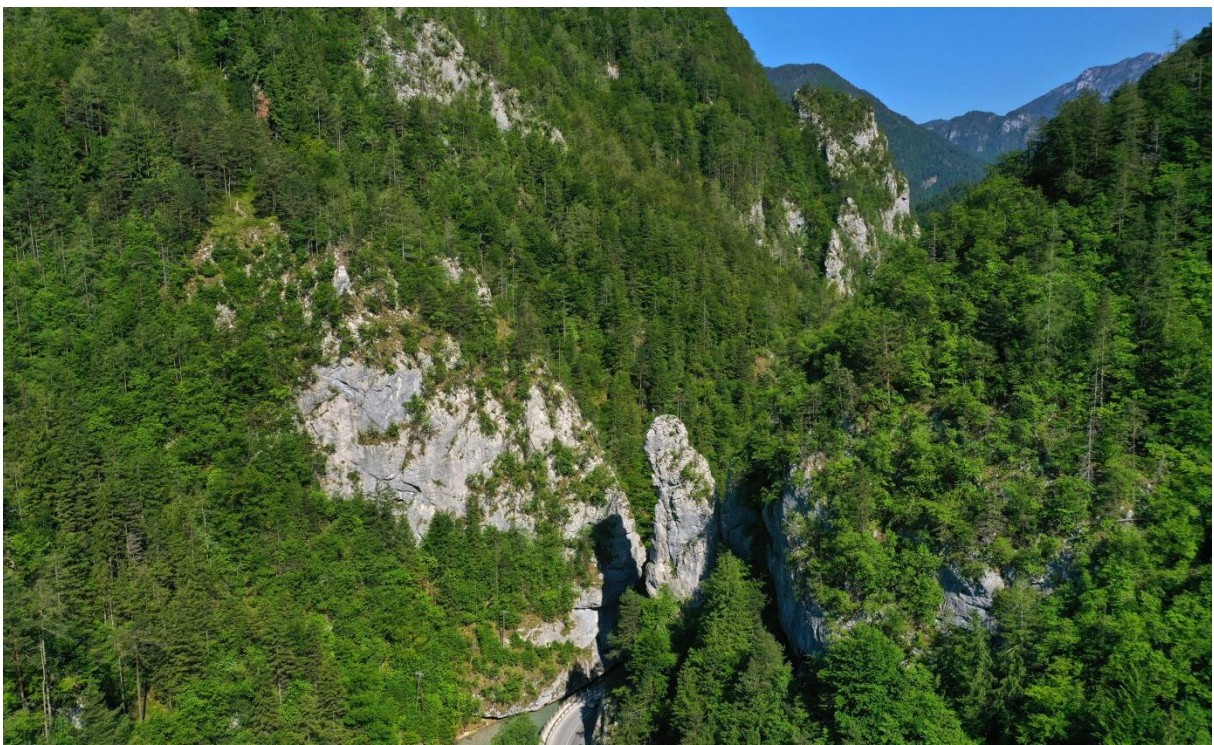
1.1.3 Pokrajina in razgledi

Območje Občine Luče spada po klasifikaciji krajinske regionalizacije Slovenije pretežno v krajine Alpske regije, manjši vzhodni del v krajine Predalpske regije, podrobneje v krajinsko enoto Vzhodne Kamniško-Savinjske Alpe ter v tri krajinske podenote - Raduha, Dolina Lučnice, Rogatec. Leži na prehodu predalpskega sveta v visokogorje Kamniško-Savinjskih Alp, zanj je značilna velika reliefna razgibanost, krajinska izjemnost in vidna pestrost. Zaradi odročne lege in slabše dostopnosti ter zavarovanja naravnih vrednot in kulturne dediščine, je v prostoru občine še ohranjena njegova prvobitnost.

Pomembnejše naravne zanimivosti

Ob cesti iz Luč proti Logarski dolini stoji na levem bregu reke Savinje mogočen skalni obelisk Igla, ki je nastal z delovanjem erozije in preperevanja v zgornje-triasnem apnencu. Ta vitek, 50 metrov visok skalni stolp, je ime dobil zaradi ozke špranje v njegovem boku, skozi katero je do izgradnje ceste leta 1894 vodila edina pot proti Solčavi in Logarski dolini. Domačini so jo poimenovali šivankino uho. Igla spada med najbolj znane, najslikovitejše in največje skalne obeliske v Sloveniji in je razglašena za naravni spomenik.

O nastanku Igle govori stara legenda. Po tej legendi naj bi v dolini živelaj ajdovska deklica, ki je bila tako velika, da je z eno nogo stala na Raduhi, z drugo na Veži in v reki Savinji prala perilo. Ko je nekega dne šivala srajco, se ji je v grobem platnu zlomila igla. Deklica se je razjezila in iglo vrgla v dolino, kjer se je zapičila v breg in tam ostala do danes.

Raduha (2062 m) je najvišja gora vzhodnega dela Kamniško-Savinjskih Alp. Njena severna pobočja so strma in skalnata, južna pa se z gostimi gozdovi in vmesnimi travniki zložno spuščajo vse do Luč, od koder vodi na vrh ena izmed markiranih planinskih poti. Raduha slovi po bujni alpski flori ter čudovitem razgledu - zaradi osamljene lege je z njenega vrha prostran razgled. Na Raduho so speljane markirane poti z vseh strani. Alpinistično zanimiva je predvsem severozahodna stena. Pozimi je možna tudi turna smuka z vrha čez Durce na planino Grohot ali na sončno planino Loka.

Snežna jama

Na nadmorski višini več kot 1500 metrov leži ena največjih visokogorskih jam na svetu. Njeno enkratnost odlikuje, poleg večnega ledu v vhodni dvorani in bogate jamske favne, tudi veliko kapniškega okrasja, kakršnega je v višje ležečih jamah sicer malo.

Ta biser alpskega krasa je bil zaradi obdobja večnega snega, ki je zakrival v jamo, dolga leta neodkrit. Vhod v jamo se je razkril, ko se je zaradi vročih poletij dolgoleten sneg in led končno stalil in se je odprl vhod v več kot 20 metrov globoko ledeno brezno.

Jama je dolga več kot 1300 metrov, od tega je 800 metrov jame urejene za obiske turistov. Zaradi lepot, jamskega mleka, ledenih skulptur in kapniškega okrasja ter zaradi vodenja ob siju karbidnih svetilk, je obisk jame nepozabno jamsko doživetje.

Dleskovška planota

Dleskovška planota ali Veža je krajinsko nadvse privlačna visokogorska kraška planota, ki se razprostira med dolinami Kamniške Bele, Lučke Bele, Podvolovljeka in Robanovega kota.

Poleti prepredena z uhojenimi brezpotji, pozimi predstavlja raj za turne smučarje. Razgibana pokrajina je posejana s planinskimi pašniki in pastirskimi stezami- Značilni so kopasti vrhovi Dleskovca (1965 m), Tolstega vrha (1986), Deske (1970), Lastovca (1841 m) in Lučkega dedca (2023 m). Bolj izrazit je Veliki vrh (2110 m) z Veliko Zelenico (2114 m), nad Robanovim kotom pa se razteza greben Poljskih devic (2028 m) in Križevnika (1909 m).

Med temi vrhovi je kotanjast svet, ki je ponekod vrtačast, porasel z rušjem in težko prehodan, drugje pa so uvale in doline, ki so jih izkoristili za planinske pašnike (Zelena trata, Dolga trata, Vodole, Vodotočne, Korošica).

Reka Savinja

Reka Savinja je od izvira do Ljubnega zaščiten kot naravni spomenik. V svojem zgornjem toku s svojimi pritoki tvori eno od najlepših porečij v slovenskem alpskem svetu. Tok Savinje skozi ozemlje občine Luče označujejo številne krajinske zanimivosti. V občini Luče se njen tok začne v Kačjeku (Kačja riža), kjer je 90 metrov nad strugo Rjavčeva jama.

Kmalu sledita Igla in pod njo Presihajoči studenec. Pri Zavrački Trati se tok naglo obrne v jugozahodno smer. Ob desnem bregu si sledijo številni Pečovski studenci z okrog 25 izviri in nad njimi Trbiška zijalka.

Nato Savinja zapusti ozko apnenčasto sotesko in vstopi v široko odprto Lučko kotlino. Pred naselitvijo je bilo tu obsežno apnenčasto prodišče, po katerem so verjetno Luče dobile ime, saj je belina proda zelo izstopala od okoliške pokrajine, ki je iz temnega andezitnega tufa.

Vplivi turizma na pokrajino in razglede

POZITIVNI VPLIVI:

- ohranitev/obnova npr. kulturne krajine zaradi obiska turistov
- v vsakoletnem proračunu in skozi projekte se nameni sredstva za urejanje sprehajalnih/pohodniških/kolesarskih poti, ki vodijo do razgledišč, kulturni krajini, večina poti je urejenih po obstoječih poteh
- ureditev razglednih točk
- promocija naravne in kulturne dediščine, izobraževanje, ohranjanje
- razvoj športnega plezalstva, ohranjanje naravnih vrednot in narave

NEGATIVNI VPLIVI:

- onesnaževanje okolja z odpadki

1.1.4 Hrup in osvetlitev

A. HRUP

Varstvo pred hrupom v Občini Luče je opredeljeno na podlagi posameznih območij osnovne oziroma podrobnejše namenske rabe prostora. Območja varstva pred hrupom so določena v skladu s predpisi o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju in sicer:

- I. stopnja varstva pred hrupom je določena za površine na mirnih območjih na prostem, ki potrebujejo povečano varstvo pred hrupom;
- II. stopnja varstva pred hrupom je določena za površine podrobnejše namenske rabe prostora, na katerih ni dopusten noben poseg v okolje, ki je moteč zaradi povzročanja hrupa;
- III. stopnja varstva pred hrupom je določena za površine podrobnejše namenske rabe prostora, na katerih so dopustni z vidika hrupa manj moteči posegi v okolje;
- IV. stopnja varstva pred hrupom je določena za stavbe na površinah podrobnejše namenske rabe, na katerih je dopusten poseg v okolje, ki je lahko bolj moteč zaradi povzročanja hrupa.

Novogradnje in nove dejavnosti, spremembe namembnosti in rekonstrukcije obstoječih objektov je treba locirati tako, da ravni hrupa ne presegajo mejnih vrednosti, določenih z Uredbo o mejnih vrednosti kazalcev hrupa v okolju glede na namensko rabo prostora. V se večje vire hrupa se umesti v gospodarske cone

Uporaba zvočnih naprav na shodih in prireditvah, ki se izvajajo na prostem, v odprtem prostoru stavbe ali na odprti ali nepokriti površini objekta oziroma stavbe, je pogojena z zahtevami veljavnih predpisov. Za uporabo zvočne naprave na prireditvi mora organizator prireditve pridobiti dovoljenje za začasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom.

B. OSVETLITEV

Za Občino Luče je bil izdelan Lokalni energetskega koncept (Matrika ZVO d.o.o., št.proj. OP_011.10, junij 2012) . Energetskega koncept je celovit dokument, ki analizira energetskega rabo in oskrbo na področju cele občine in predlaga rešitve za izboljšanje trenutnega stanja in trajnostnega energetskega razvoja občine.

Nova omrežja javne razsvetljave v naselju morajo biti podzemna. Polaganje kablov je praviloma ob cesti. Izgradnja javne razsvetljave naj se izvede enotno za celotno naselje oziroma del naselja. Dostopne ceste in hodniki za pešce z nizkimi uličnimi svetilkami, glavne ulice in ceste pa z enotno visokimi svetilkami tipske oblike. Posebno pozornost je potrebno nameniti oblikovanju oziroma izboru tipa svetilke, ki mora upoštevati obstoječe oblikovno kvalitetne rešitve, značilne za določeno okolje. Upošteva se ukrepe za zmanjševanje emisije svetlobe v okolje, določene s predpisi, ki urejajo svetlobno onesnaževanje okolja. Na obstoječih osvetljenih javnih površinah je obstoječe sijalke potrebno zamenjati z varčnimi. Na javno manj obremenjenih območjih javnih površin je potrebno uvesti časovne intervale osvetlitve oziroma izklopiti posamezne svetilke.

Pri osvetljevanju objektov je treba upoštevati ukrepe za zmanjševanje emisije svetlobe v okolje, določene s predpisi, ki urejajo svetlobno onesnaževanje okolja. Za razsvetljavo se uporablja svetilke, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0%. Obstoječe sijalke je potrebno zamenjati z varčnimi. Na javno manj obremenjenih območjih javnih površin je potrebno uvesti časovne intervale osvetlitve oziroma izklopiti posamezne svetilke. Kot obvezen ukrep k zmanjšanju porabe električne energije se v svetilke vgradijo varčne žarnice. Vsa obstoječa svetila, na prostem in porabo električne energije je treba uskladiti s predpisi, ki urejajo svetlobno onesnaženje.

Vplivi turizma na hrup in osvetlitev

POZITIVNI VPLIVI:

- ni posebnih pozitivnih vplivov turizma na hrup
- občina ima sprejet Odlok o merilih za določitev podaljšanega obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost, ki določa tudi merila, ki se upoštevajo pri izdaji soglasja o podaljšanem obratovalnem času gostinskih obratov.
- občina izdaja soglasja za začasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom za čas prireditve v skladu z Zakonom o varstvu okolja in Uredbo o načinu uporabe zvočnih naprav, ki na shodih in prireditvah povzročajo hrup. Pristojni organ občine izda za javne prireditve dovoljenje za začasno ali občasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom.

NEGATIVNI VPLIVI:

- vznemirjanje živali na določenih lokacijah
- hrup v naseljih ob prireditvah
- hrup zaradi prometa

1.1.5 Kakovost zraka in promet

A. KAKOVOST ZRAKA

Pri načrtovanju in gradnji novih objektov upoštevati predpise za varstvo zraka in zagotoviti, da pri njihovem obratovanju ne bodo prekoračene dovoljene emisije. Proizvodne, obrtne, stanovanjske in druge objekte se mora priključiti na ekološko čiste vire energije. Zagotovi se racionalna raba energije in izboljšanje toplotne izolacije objektov. Objekti se priključijo na daljinsko ogrevanje ali skupne kotlovnice, kjer je to mogoče.

Posegi, ureditve in naprave, ki bi lahko povzročali večje onesnaženje zraka od dovoljenih nivojev, niso dovoljeni. Viri, ki presegajo dovoljene nivoje onesnaževanja zraka, se morajo sanirati ali odstraniti.

Dejavnosti, ki so lahko pomemben vir onesnaževanja zraka je dovoljeno umeščati samo v območja, namenjena proizvodnim dejavnostim, kjer ni dovoljeno umeščati stavb z varovalnimi prostori.

S primernimi oddaljenostmi virov vonjav kot so kompostarne, bioplinarne se zagotovi, da je zunanji rob območja od stanovanjskih, gostinskih, upravnih, pisarniških in trgovinskih stavb, stavb za kulturo in razvedrilo, za izobraževanje, zdravstvo in šport ter športne rekreacijskih površin ustrezno oddaljen. Za nove dejavnosti in širitve obstoječih dejavnosti, ki bi lahko bile večji vir neprijetnih vonjav (npr. večji hlevi za rejo živali, proizvodni objekti, bioplinarne ipd.) se mora izdelati strokovna ocena, na podlagi katere se ugotovi dopustnost njene umestitve v prostor ter določi vplivno območje. Zagotovljeni morajo biti ustrezni odmiki večjih virov neprijetnih vonjav od zgoraj navedenih območij. Pri reji in skladiščenju ter prevozu gnoja pa je obvezna uporaba tehnoloških postopkov, ki preprečuje obremenjevanje okolja z neprijetnimi vonjavami.

B. PROMET

Prometna dostopnost osrednjega ravninskega dela občine je primerna iz regionalnega in državnega vidika. S svojo lego ne predstavlja večje vloge v regionalnem prometnem vozlišču.

Cestno omrežje Občine Luče tvorijo:

- regionalna cesta R2-428 Radmirje – Luče - Solčava,
- turistična cesta RT-3559 Podlom – Kranjski Rak – Luče ter
- ostale lokalne ceste (LC) in javne poti (JP) ter gozdne ceste.

Predvidena je izgradnja obvoznice regionalne ceste R2 428/1249 Radmirje – Luče ob severnem delu naselja Luče. Na območju Občine Luče se rekonstruirajo ostali odseki regionalne ceste, turistične ceste, lokalnih cest in javnih poti, ter gradijo novi odseki cest, ki omogočajo dovoz do obstoječih in novih poselitvenih in drugih območij. Javne ceste in poti se načrtujejo, gradijo in rekonstruirajo z ustreznimi prečnimi profili, opremo in oblikovanjem glede na kategorijo ceste in poti. V sklopu gradnje in rekonstrukcije javnih cest se uredijo križišča, avtobusna postajališča in javna razsvetljava ter kolesarske steze in hodniki za pešce.

Omrežje kolesarskih povezav

Načrtovana je ureditev državne kolesarske povezave, ki tvori državno in regionalno omrežje kolesarskih povezav: - regionalna kolesarske povezave na odseku Radmirje - Solčava.

Na območju Občine Luče se zgradi omrežje kolesarskih povezav, kot kolesarske steze ob obstoječih, novih in rekonstruiranih javnih cestah ali kot kolesarske poti. Kolesarske povezave se navezujejo na omrežje državnih in regionalnih kolesarskih povezav ter na obstoječe omrežje kolesarskih povezav v naseljih. Za njihovo urejanje se v čim večji meri izkoristijo ustrezne ceste, poti, visokovodni nasipi in podobno.

Omrežje pešpoti in drugih rekreacijskih poti

Občina Luče bo v vseh naseljih zagotavljala površine za varno odvijanje peš prometa. Hodniki za pešce se dogradijo na vseh državnih in posameznih lokalnih cestah na odsekih skozi naselja, kjer dopuščajo prostorske možnosti.

Na območju Občine Luče so v rekreativne, turistične namene in edukativne namene obstoječe in predvidene peš povezave: pohodniška pot do Erjavčeve jame, sprehajalna pot ob Savinji, rekreativna edukativna pot Preko pet mostov v Lučah, tematska pot Žagerski mlin – Repov slap, razvejano omrežje planinskih poti.

Obstoječe in nove pešpoti, tudi tematske, konjeniške in podobne poti, se urejajo in povezujejo v povezan sistem pešpoti v rekreativne, turistične namene in v omrežje državnih in regionalnih poti. Pripravi se enoten sistem označevanja vseh kategorij peš povezav.

Na območju Občine Luče ni železniškega omrežja.

Mirujoči promet

V naselju Luče je potrebno zgraditi in zagotoviti ustrezno število parkirnih mest. Ustrezno število parkirnih mest se izgradi v okviru javnih površin in v stanovanjskih sosekah. Gradnja novih javnih in drugih objektov se pogojuje z ustreznim številom parkirnih mest za zaposlene in obiskovalce ter stanovalce. Parkirišča na prostem se tam, kjer je to mogoče načrtujejo in urejajo kot del zelenih površin z vodoprepustnimi površinami in intenzivno zasaditvijo drevja. Parkirišča za avtobuse in tovorna vozila, njihovo servisiranje in garažiranje, se ureja izven stanovanjskih območij in območij centralnih dejavnosti in sicer v sklopu gospodarskih con, ob prometnicah z navezavo na državne ceste ali glavne mestne ceste. Parkirišča za avtodome se zagotavljajo v bližini turističnih destinacij in glavnih prometnih povezav. Parkirne prostore za avtodome se umešča tudi v območju kampov in v okviru turističnih kmetij ob upoštevanju območij varovanj, vizur in kulturne krajine.

Letališča in heliporti

Na območju Občine Luče ni obstoječih ali predvidenih letališč. Občina Luče se ne nahaja v vplivnem območju katerega od slovenskih letališč, glede na predvideno in obstoječo mrežo letališč. Preko območja občine Luče potekajo zračne poti, zato je potrebno upoštevati omejitve, ki izhajajo iz veljavnih predpisov.

Heliporti inčasni heliporti za potrebe pomoči v primeru naravnih in drugih nesreč se lahko urejajo na urejenih zelenih površinah znotraj naselij, na nepozidanih stavbnih zemljiščih znotraj naselij in na kmetijskih površinah v neposredni bližini naselij.

Plovba po celinskih vodah

Na odsekih reke Savinje, kjer vodne razmere in predpisi o plovnem režimu dopuščajo plovbo, je ta dopustna v rekreacijske namene s plovili brez motornega pogona. Za potrebe vodnega prometa v rekreacijske namene se na določenih mestih uredijo dostopi do vode.

Javni potniški promet

Javni potniški promet predstavlja avtobusni promet, ki poteka kot medkrajevni promet proti Celju, Velenju, Gornjemu Gradu in Solčavi. Zaradi specifičnosti prostora in majhne gostote prebivalstva lokalni potniški promet ni urejen.

Med okoliškimi občinami se vzpostavi učinkovit medobčinski javni potniški promet z vozliščem na avtobusni postaji v Mozirju. Obstoječa postajališča se prenovijo, po potrebi se gradijo tudi nova. V naselju Luče se obojestranska avtobusna postajališča nahajajo ob regionalni cesti R2-428 Radmirje – Luče – Solčava v središču naselja. Ostala avtobusna postajališča se nahajajo ob regionalni cesti R2-428 Radmirje – Luče – Solčava in sicer Struge, Raduha, Krnica, Stoglej in Igla.

Vplivi turizma na kakovost zraka in promet

POZITIVNI VPLIVI:

- izgradnja in ureditev poti za mehko mobilnost;
- vpeljava trajnostnih mobilnih sredstev za turiste, ki so na voljo tudi lokalnim prebivalcem;
- nadgradnja ponudbe e-polnilnic
- spodbujanje "aktivnega popotovanja" med zanimivostmi v destinaciji z ekološkimi prevoznimi sredstvi ima pozitiven vpliv na okolje in zdravje
- urejene kolesarske poti.

NEGATIVNI VPLIVI:

- povečan in moteč promet, ki ga povzročajo turisti
- večja onesnaženost zraka in okolja (višji CO₂)
- pomanjkanje parkirnih mest za lokalno prebivalstvo na račun turistov.

1.2 Kultura

V Občini Luče se z načrtovanjem prostorskega razvoja zagotavlja celostno varstvo kulturne dediščine, ustrezno uporabo dediščine v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja in ob tem obravnava dediščino kot dejavnik vzdržnega prostorskega razvoja in hkrati kot razvojni dejavnik in prostorski potencial.

Dediščina se varuje glede na tip (arheološka dediščina, naselbinska dediščina, sakralna stavbna dediščina, profana stavbna dediščina, memorialna dediščina) in glede na status (kulturni spomeniki državnega ali lokalnega pomena in preostala dediščina).

Občina Luče ima bogato kulturno dediščino. Pri načrtovanih posegih se na podlagi veljavne področne zakonodaje upošteva varstvene režime za registrirano kulturno dediščino in njena vplivna območja. Varstvene režime in usmeritve, ki veljajo za posamezno enoto kulturne dediščine se upošteva pri pripravi enot urejanja prostora, opredeljevanju namenske rabe in prostorskih izvedbenih pogojev.

Pri varovanju arheološke dediščine se zagotavlja varovanje najpomembnejših arheoloških najdišč v obliki rezervatov oziroma prostorsko urejenih območij. Novi posegi v prostor se arheološkim najdiščem izogibajo. V robne dele najdišč in v najdišča znotraj poselitvenih območij se lahko posega le, če ni možno najti drugih rešitev in le na osnovi rezultatov predhodnih arheoloških raziskav. (10) Na območju stavbne dediščine ali v njihovi bližnji okolici se ne umeščajo in izvajajo dejavnosti s področja obrambe, prav tako se na ta območja ne umeščajo dejavnosti, ki bi predstavljale potencialne cilje napada v primeru oboroženega spopada. 65

Občina vsako leto preko javnega razpisa sofinancira kulturne programe in projekte.

Občina financira projekte s področja kulturne dediščine in sicer z razpisom JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE KULTURNIH PROGRAMOV V LETU 2019 (povezava do razpisa <https://www.luce.si/objava/183044>).

Kulturno dogajanje v občini oblikujejo pretežno naša kulturna društva, pa tudi posamezniki, ki jim je kulturno in umetniško ustvarjanje bodisi poklic bodisi užitek.

Na območju občine so registrirana številna kulturna društva:

- Društvo za kulturno družabno in športno dejavnost Gričar
- Kulturno-umetniško društvo Tone Mlačnik Luče
- Kulturno društvo Mladi Krničani

A. SNOVNA - NEPREMIČNA KULTURNA DEDIŠČINA

CERKVE

Evid. št. enote	Ime enote:	Lokacija :	Zvrst dediščine: Varstvene usmeritve:	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Fotografije	Vrsta/akt razglasitve spomenika
3125	Cerkev sv. Lovrenca	Luče Pravilno orientira na cerkev stoji v jedru vasi.	stavbe	župnijska cerkev, sv. Lovrenc	V tlorisu pravokotna ladja s paroma nižjih tristrano zaključenih kapel, z ožjim, a enako visokim prezbiterijem s posnetimi ogli in prizidanim zvonikom ob J kapeli. Zgrajena pred 1426, predelave 1690.	prva polovica 15. stol., prelom 16. stol. in 17. stol., zadnja četrtina 17. stol., 1690, 18. stol., druga četrtina 19. stol., 1828		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
3126	Cerkev sv. Antona Puščavnika	Podvolov ljek	stavbe	podružnična cerkev, sv. Anton Puščavnik	Omenjena 1631. V tlorisu pravokotna ladja ima na zahodu predzidan zvonik, na vzhodu ožji pravokoten	druga četrtina 17. stol., 1631, 18.		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in

		Pravilno orientira na cerkev stoji v južnem delu doline Podvolov ljek.			prezbiterij in k njemu na jugu prizidano pritlično zakristijo.	stol., druga četrtina 19. stol., 1830, zadnja četrtina 20. stol., 1992, 1995		zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
--	--	--	--	--	--	--	--	--

HIŠE IN DOMAČIJE

Evid. št. enote	Ime enote:	Lokacija :	Zvrst dediščine: Varstvene usmeritve :	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Fotografije	Vrsta/akt razglasitve spomenika
21761	Domačija Konjski Vrh 25	Konjski Vrh 25. Domačija stoji na samem, v severnem delu naselja.	stavbe	domačija, hiša, gospodarsko poslopje, kašča, kapelica, čebelnjak	Manjšo domačijo v gruči sestavljajo pritlična zidana hiša, gospodarsko poslopje in kašča ter kapelica in čebelnjak. Na kašči je vrezana letnica z rimskimi številkami 1878.	zadnja četrtina 19. stol., 1878		
21762	Domačija Krnica 26	Krnica 26. Domačija, obdana s travnikom in sadovnjakom, stoji na samem, v	stavbe	domačija, hiša, gospodarsko poslopje, sadovnjak	Opuščeno domačijo sestavljata visoko pritlična zidana hiša s frčado nad vhodom in streho, ki je krita z deskami ter gospodarsko poslopje. Manjši objekt je porušen. Obdana je s travnikom in sadovnjakom.	sredina 19. stol.		

		južnem delu naselja.						
21915	Hiša Krnica 54	Krnica 54. Hiša stoji v zahodnem delu naselja Krnica, južno nad Lučami.	stavbe	kmečka hiša	Pritlična zidana hiša, delno podkletena, s črno kuhinjo. Dvokapna čopasta streha je krita z deskami.	sredina 19. stol.		
25275	Hiša Luče 13	Luče 13. Hiša je v južnem delu Luč.	stavbe	kmečka hiša	Pritlična stavba z dvokapno streho, petosno glavno fasado in leseno dvoosno strešno frčado. Fasada in tloris sta intaktna. Zgrajena je bila v prvi polovici 19. stol. Hiša je v slabem gradbenem stanju, oprema je dotrajana.	prva polovica 19. stol.		
25274	Hiša Luče 19	Luče 19	stavbe	trška hiša	Pritlična v osnovi baročna stavba z dvokapno streho, na vsaki strani strehe je dvoosna frčada. Na fasadi iz druge polovice 19. stol. je enostaven kamnit portal z	17. stol., druga polovica 19. stol., prva		

					neorenesančnimi vratnicami. Obok s sosvodnicami. Hiša je porušena.	četrtina 21. stol.		
4499	Hiša Luče 40	Luče 40. V naselju, ob vaški cesti.	stavbe	hiša	Nadstropna zidana stavba je nastala konec 18. stol. Posebnost je njena arhitekturna členitev. Prostorska razporeditev je značilna za baročne hiše.	zadnja četrtina 18. stol.		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
25273	Hiša Luče 55	Luče 55. Hiša stoji v severovzhodnem delu naselja.	stavbe	trška hiša	Pritlična somerna hiša z dvokapno streho. Intaktna zunanjščina s petosno galavno fasado, z maltastimi okenskimi obrobami, pravokotnim vhodnim portalom in sočasnimi kasetiranimi vratnicami. Vaški tip hiše iz prve četrtine 20. stoletja.	prva četrtina 20. stol.		
25271	Hiša Luče 73	Luče 73. Hiša stoji poleg	stavbe	hiša	Nadstropna stavba skoraj kvadratnega tlorisa, krita s simetrično dvokapno	prva četrtina 19. stol.		

		Penziona Raduha.			streho je bila zgrajena na začetku 19. stoletja. Ohranjena prostorska tlorisna zasnova, intaktno členjena, delno opažena zunanjščina.			
25276	Hiša Luče 8	Luče 8	stavbe	trška hiša	Pritlična stavba s strešnim čelom z dvojnima oknoma (dvoosna frčada). Ohranjena intaktna petosna fasada in enostavni kamnit portal z neorenesančnimi vratnicami z originalnimi kljukami. Čas gradnje je pozno 19. stoletje.	zadnja četrtina 19. stol.		
21763	Domačija Podveža 19	Podveža 19. Domačija stoji v severnem delu naselja, jugozahodno nad Lučami.	stavbe	domačija, hiša, gospodarsko poslopje, kašča	Gručasto domačijo sestavljajo pritlična zidana hiša pravokotnega tlorisa, dve gospodarski poslopji, na enem je letnica 1875 ter kašča. Na enocelični kašči je ohranjena kritina iz smrekovih skodel.	druga polovica 19. stol., 1875		

13920	Domačija Raduha 18	Raduha 18. Vzhodno od lokalne ceste Strmec - Raduha, odcep pri kmetiji Spodnji Tevč.	stavbe	domačija, hiša, gospodarsko poslopje, kašča, svinjak	Domačijo sestavljajo hiša, kašča, gospodarsko poslopje in svinjaki. Obnovitveni posegi na nekaterih stavbah, predvidoma iz 1. polovice 19. stol.	prva polovica 19. stol.		
13921	Domačija Raduha 20	Raduha 20. Gručasta domačija stoji ob cesti Strmec-Raduha, vzhodno od Obojniko vega vrha pod vzpetino Raduha.	stavbe	gručasta domačija, gospodarsko poslopje, drvarnica, kapelica, kašča, hišno drevo, gartlc	Domačijo sestavljajo adaptirana pritlična zidana hiša z letnico 1696 na prečnem tramu, vrhkletna, dvocelična kašča iz tesanih brun, krita s skodlami, gospodarsko poslopje, drvarnica in kapelica. Ob hiši je lipa in s plotom ograjen vrt.	zadnja četrtina 17. stol., 1696, 18. stol., 19. stol., 20. stol.		

4518	Hiša Raduha 20	Raduha 20. Na vzhodnem pobočju Raduhe leži samotna domačija velikega kmeta.	stavbe	kmečka hiša	Hiša je pritlična zidana stavba, zasnovana kot tip hiš s črno kuhinjo. Dvokapna streha s frčado je krita s skodlami.	sredina 19. stol.		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
4519	Hiša Raduha 39	Raduha 39. Hiša stoji petsto metrov severoza hodno pred Lučami.	stavbe	hiša	Zidana stanovanjska hiša je nastala sredi 19. stol. Ima zanimivo tlorisno zasnovo. Dvokapna streha je krita z deskami in salonitnimi ploščami.	sredina 19. stol.		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
13926	Domačija Strmec 14	Strmec 14. Domačija stoji ob cesti Strmec-Raduha,	stavbe	gručasta domačija, kmečka hiša, črna kuhinja, hišno drevo	Domačijo sestavljata pritlična, zidana hiša in kašča, ostala poslopja so porušena. Pred hišo je lipa. V hiši je ohranjena črna kuhinja z odprtim ognjiščem. Vrhkletna kašča	prva polovica 19. stol.		

		južno od vzpetine Raduha.			ima bogato dekoriran lesen del v zgornji etaži.			
4526	Hiša Strmec 2	Strmec 2. Na domačiji Čeršek ob cesti za Solčavo, v zaselku Črna, ob potoku Dupeljnik.	stavbe	hiša	Največja vrednost stavbe je njena poslikava, ki se je razkrila v 70-ih letih 20. stol., ko so hišo nadzidali. Poslikava z baročno ornamentiko spominja na poslikavo cerkve Marije Snežne v Solčavi.	prva polovica 19. stol., 20. stol.		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
4531	Hiša Strmec 26	Strmec 26. Na domačiji Mohor sredi strmega pobočja Raduhe, na ravnici ob cesti.	stavbe	kmečka hiša	Lesena, pritlična stavba podolžnega tlorisa je nastala leta 1774. Gre za prehodno obliko tipa hiše med dimnico in črno kuhinjo. Dvokapna streha je krita s salonitnimi ploščami.	tretja četrtina 18. stol., 1774		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673

22329	Hiša Strmec 9	Strmec 9. Hiša stoji v južnem delu naselja.	stavbe	hiša	Vrhkletna zidana hiša pravokotnega tlorisa s frčado nad vhodom. Na glavni fasadi je polkrožna niša s križanim Kristusom.	sredina 19. stol.		
-------	------------------	---	--------	------	--	----------------------	--	--

KAŠČE

Evid. št. enote	Ime enote:	Lokacija :	Zvrst dediščine: Varstvene usmeritve :	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Fotografije	Vrsta/akt razglasitve spomenika
21914	Kašča na domačiji Konjski Vrh 32	Konjski Vrh Kašča stoji v sklopu domačije Konjski Vrh 32.	stavbe	kašča	Vrhkletna dvocelična kašča iz tesanih brun. Vzdolž daljše fasade je gank. Stranski fasadi sta opaženi z lesenimi deskami. Dvokapna čopasta streha je krita s skodlami.	sredina 19. stol.		
21917	Kašča na domačiji Krnica 5	Krnica Kašča stoji v sklopu domačije Krnica 5, v severovzhodnem delu	stavbe	kašča	Vrhkletna dvocelična kašča iz polkrožnih brun. Okrog treh fasad je gank. Na stranski fasadi je prizidana lopa.	sredina 19. stol.		

		naselja Krnica.						
21916	Kašča na domaćiji Krnica 8	Krnica Kašča stoji v sklopu domaćije Krnica 8, v severovz hodnem delu naselja Krnica.	stavbe	kašča	Vrhkletna dvocelična kašča z gornjo kaščo iz tesanih brun. Vogalna vezava na lastovičji rep. Ob daljši fasadi je streha podaljšana nad lopo. Dvokapnica delno krita s skodlami, delno z opečnim zareznikom.	sredina 19. stol.		
21918	Kašča na domaćiji Podvolovlje k 31	Podvolov ljek Kašča stoji v sklopu domaćije Podvolov ljek 31.	stavbe	kašča	Enocelična pritlična kašča z gornjo kaščo. Zgrajena je iz polkrožnih brun z vogalno vezavo na lastovičji rep. Nad vrati je letnica 1803.	prva četrtna 19. stol., 1803		
21910	Kašča na domaćiji Raduha 15	Raduha Kašča stoji v sklopu	stavbe	kašča	Vrhkletna dvocelična kašča pravokotnega tlorisa je zgrajena iz tesanih brun z vogalno vezavo na lastovičji rep. Ob daljši fasadi je gank,	sredina 19. stol.		

		domačije Raduha 15.			ob stranski pa nadstrešek s prešo. Dvokapna streha s čopi je krita z deskami.			
13922	Kašča na domačiji Raduha 16	Raduha V okviru gručaste domačije pri Spodnjem Tevču Raduha 16, vzporedno s cesto Strmec - Raduha.	stavbe	kašča	Dvocelična vrhkletna kašča, postavljena z daljšo fasado ob breg. Kletni del zidan in ometan, kašča iz tesanih brun. Nekoliko predelan kletni del, iz 2. polovice 19. stol.	druga polovica 19. stol.		
23388	Kašča na domačiji Raduha 18	Raduha Kašča stoji v sklopu domačije Raduha 18, vzhodno od lokalne ceste	stavbe	kašča	Vrhkletna, dvocelična kašča pravokotnega tlorisa z gornjo kaščo. Ob daljši in krajši fasadi je gank. Zgrajena je iz tesanih brun z vogalno vezavo na lastovičji rep. Na tramu je letnica 1871. Čopasta streha je krita s skodlami.	druga polovica 19. stol., 1871, 1889		

		Strmec - Raduha.						
9790	Kašča na domačiji Raduha 20	Raduha 20. Na vzhodnem pobočju Raduhe leži samotna domačija velikega kmeta.	stavbe	kašča	Kašča je vrhkletna, lesena zgradba s po dvema celicama v nivoju. V zgornjem delu jo obdaja gank.	druga polovica 19. stol.		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
21909	Kašča na domačiji Raduha 22	Raduha Kašča stoji v sklopu domačije Raduha 22.	stavbe	kašča	Pritlična dvocelična kašča pravokotnega tlorisa. Ob daljši in krajši fasadi je gank. Zgrajena je iz tesanih brun, z vogalno vezavo na lastovičji rep. Na tramu je vrezana letnica 1864.	tretja četrtina 19. stol., 1864		
21908	Kašča na domačiji Raduha 23	Raduha Kašča stoji v sklopu domačije	stavbe	kašča	Vrhkletna dvocelična kašča pravokotnega tlorisa z gornjo kaščo. Ob daljši fasadi je gank, ki je delno opažen z deskami. Zgrajena je iz tesanih brun, z vogalno vezavo na lastovičji rep.	zadnja četrtina 19. stol., 1897		

		Raduha 23.						
21911	Kašča na domaćiji Strmec 11	Strmec Kašča stoji v sklopu domaćije Strmec 11.	stavbe	kašča	Vrhkletna, enocelična kašča, zgrajena iz tesanih brun, z vezavo na lastovičji rep. Ob stranski fasadi je lesena lopa. Čopasta streha je delno krita s skodlami, delno z deskami.	sredina 19. stol.		
4527	Kašča na domaćiji Strmec 13	Strmec 13. Na domaćiji Miklavec, na jugovzho dnem pobočju Raduhe.	stavbe	kašča	Vrhkletna, lesena stavba s po dvema celicama v kletnem in pritličnem delu je nastala leta 1871. Streha s čopoma je krita s skodlami.	tretja četrtna 19. stol., 1871		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000- 3282, 103/2004-4434, 68/2012- 2673
4528	Kašča na domaćiji Strmec 14	Strmec 14. Na izravnani polici sredi	stavbe	kašča	Vrhkletna, lesena stavba s po dvema celicama v kletnem in pritličnem delu je nastala leta 1896. Streha s čopoma je krita s skodlami.	zadnja četrtna 19. stol., 1896		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št.

		pobočja Raduhe.						5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
4529	Kašča na domačiji Strmec 17	Strmec 17. Na jugovzhodnem pobočju Raduhe.	stavbe	kašča	Lesena, vrhkletna stavba s po dvema celicama v kletnem in pritličnem delu, je bila zgrajena leta 1896. Streha s čopoma je krita s skodlami.	zadnja četrtina 19. stol., 1896		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
4530	Kašča na domačiji Strmec 18	Strmec 18. Na izravnani polici sredi strmega pobočja Raduhe.	stavbe	kašča	Lesena, vrhkletna stavba s po dvema celicama v kleti in lesenem pritličju, je nastala v drugi polovici 19. stol. Streha s čopoma je krita s skodlami.	druga polovica 19. stol.		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
21912	Kašča na domačiji Strmec 21	Strmec Kašča stoji v	stavbe	kašča	Pritlična enocelična kašča z gornjo kaščo, zgrajena iz tesanih brun, z vezavo na lastovičji rep. Na čelu je	sredina 19. stol.		

		sklopu domačije Strmec 21.			gank. Dvokapnica je krita s škodlami			
22330	Kašča na domačiji Strmec 9	Strmec Kašča stoji v sklopu domačije Strmec 9, v južnem delu naselja.	stavbe	kašča	Vrhkletna dvocelična kašča z gornjo kaščo, zgrajena iz tesanih brun z vezavo na lastovičji rep. Ob daljši fasadi je gank, delno je opažena z deskami. V podaljšku je lesena lopa.	sredina 19. stol.		

OSTALE STAVBE

Evid. št. enote	Ime enote:	Lokacija :	Zvrst dediščine: Varstvene usmeritve :	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Fotografije	Vrsta/akt razglasitve spomenika
4581	Žaga pri hiši Konjski Vrh 33	Konjski vrh 33. Ob potoku Dupeljnik	stavbe	vodna žaga	Žaga venecijanka je ena redkih, še delujočih. V osnovi je lesena, zidani so le temelji. K žagi je dograjen lesen prostor za žagarja	druga polovica 19. stol.		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
25277	Gospodarsko poslopje ob hiši Luče 10a	Luče Gospodarsko poslopje stoji pri hiši Luče 10a.	stavbe	gospodarsko poslopje	Tip zgornjesavinjskega zidanega nadstropnega gospodarskega poslopja z opečnimi prezračevalnimi linami. Zgrajeno je bilo leta 1905.	prva četrtina 20. stol., 1905		

4582	Žaga pri hiši Luče 51	Luče 51. Na severnem robu vasi, na strugi Savinje.	stavbe	vodna žaga	Žaga - venecijanka je nastala v drugi polovici 19. stol. Zgrajena je iz lesa, dvokapna streha je krita z opečnim zareznikom.	druga polovica 19. stol.		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
25268	Župnišče	Luče 25. Župnišče stoji južno ob cerkvi.	stavbe	župnišče	Dvonedstropna stavba s štiriosno glavno fasado. Zunanjščina in notranjščina sta predelani, ohranjena sta profiliran baročen lesen strop z letnico 1784 ter obok s sosvodnicami.	zadnja četrtina 18. stol., 1784		
21919	Žagarski mlin	Podvolov ljek Mlin stoji ob cesti Luče - Podvolov ljek, na desnem bregu Lučnice.	stavbe	vodni mlin	Enocelična zidana stavba z enim mlinskim kolesom in pogonom na zgornjo vodo. Dvokapnica je krita z deskami.	druga polovica 19. stol.		

4588	Mliniski mehanizem v kašči pri Delšak	Strmec 17. Na jugovzhodnem pobočju Raduhe.	stavbe	mlin	V stari kašči se nahaja mehanizem opuščenega mlina. Nastal je proti koncu 19. stol. Uporabljajo ga za mletje pšenice in koruze, poganja pa ga elektromotor.	zadnja četrtina 19. stol		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
------	---------------------------------------	---	--------	------	---	--------------------------	--	--

SPOMENIKI

Evid. št. enote	Ime enote:	Lokacija :	Zvrst dediščine: Varstvene usmeritve :	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Fotografije	Vrsta/akt razglasitve spomenika
4562	Grobišče talcev na pokopališču	Luče Grobišče leži na pokopališču v Lučah.	spom. objekti in kraji	grobišče, nagrobnik	Grobišče 10. talcev, ubitih 13.1.1943 v povračilo za ubitega nemškega župana. Nad grobiščem kamnita skala s spominsko ploščo.	druga svetovna vojna		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
4567	Grobišče NOB pri Markovcu	Podveža Grobišče leži vzhodno od domačije Markovnik, ob gozdni	spom. objekti in kraji	grobišče, spominsko znamenje	Grobišče 42 padlih borcev XIV. divizije, obeleženo z granitnim spominskim znamenjen z napisom. Grobišče je bilo urejeno 30. 8. 1955.	tretja četrtina 20. stol., 1955, druga svetovna vojna		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-

		cesti Luče - Podvolov ljek.						3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
4568	Grobišče NOB pri Navršniku	Podveža Grobišče leži v severovz hodnem delu naselja Podveža, na domaćiji kmeta Navršnik a.	spom. objekti in kraj	grobišče, spominsko znamenje	Grobišče 11 borcev Tomšičeve brigade, obeleženo s kamnitim spominskim znamenjem z vklesanim napisom.	druga svetovna vojna		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000- 3282, 103/2004-4434, 68/2012- 2673
4569	Partizansk o grobišče	Podvolov ljek Grobišče je urejeno na križišču poti, ki vodi iz	spom. objekti in kraj	grobišče, spominsko znamenje	Grobišče 9 borcev IV. operativne cone, obeleženo z granitnim blokom. Ureditev arhitekta D. Samca.	druga svetovna vojna		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-

		Podvolov ljeska v dolino Lučke Bele.						3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
4572	Grobišče NOB	Raduha Grobišče leži v gozdu kmeta Koželja nad Lučami.	spom. objekti in kraji	grobišče, spominska plošča	Grobišče sedmih ustreljenih borcev IV. operativne cone, obeleženo s spominsko ploščo z napisom.	druga svetovna vojna		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000- 3282, 103/2004-4434, 68/2012- 2673
25270	Kapelica ob hiši Luče 19	Luče Kapelica stoji pri hiši Luče 19, blizu cerkve sv. Lovrenca .	spom. objekti in kraji	kapelica	Marijina neogotska kapelica s šilastimi ločnimi odprtini, fialami in piramidastim strešnim stolpičem. postavljena je bila v drugi polovici 19. stoletja.	druga polovica 19. stol.		

4579	Rojstna hiša Blaža Arniča	Strmec 18. V okviru razloženega naselja, južno od vzpetine Kogel.	spom. objekti in kraji	dom pomembne osebnosti	Pritlična hiša pravokotnega tlorisa, postavljena z daljšo fasado ob breg, krita s skodlami. Čas nastanka 2. pol. 19. stol. V njej 1901. leta rojen skladatelj Blaž Arnič.	druga polovica 19. stol.		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
------	---------------------------	--	------------------------	------------------------	---	--------------------------	--	--

VASI								
Evid. št. enote	Ime enote:	Lokacija :	Zvrst dediščine: Varstvene usmeritve :	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Fotografije	Vrsta/akt razglasitve spomenika
25269	Vas	Luče Vas leži sredi gora, na prodnih terasah v globoki dolini Savinje, ob sotočju z Lučnico.	naselja in njihovi deli	gručasta vas	Gručasta obcestna vas z dobro ohranjeno morfološko strukturo, primarno urbanistično zasnovano ter s prepoznavno lego in podobo v krajini. Vas je degradirana z novogradnjami.	druga četrtina 13. stol., 1241, 18. stol.		
4455	Vas	Strmec Vas Strmec leži na prisojnih	naselja in njihovi deli	razložena vas	Razložena hribovska vas samotnih domačij, ki so povezane z gozdnimi cestami. Ohranjene so primarne zasnove domačij (hiša, gospodarsko	sredina 18. stol.		Spomenik lokalnega pomena Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje, Ur.l. SRS, št. 27/87-1324, Uradno glasilo

		pobočju predgorja Raduhe, v Zgornji Savinjski dolini.			poslopje, uta, drvarnica, kašča) in primarne arhitekturne značilnosti objektov.			zgornjesavinjskih občin, št. 5/2000-44, Ur.l. RS, št. 69/2000-3282, 103/2004-4434, 68/2012-2673
--	--	---	--	--	---	--	--	---

DRUGI OBJEKTI

Evid. št. enote	Ime enote:	Lokacija :	Zvrst dediščine: Varstvene usmeritve :	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Fotografije	Vrsta/akt razglasitve spomenika
25502	Vaško perišče	Luče Vaško perišče leži na levem bregu struge v severnem delu naselja.	drugi objekti in naprave	perišče	Preprosta lesena stavba s poudarjenim napuščem na prednji strani. Ima leseno in betonsko pregrado, na njej je ohranjena ena pralna deska. Streha je nesomerna dvokapnica, prekrita s škodlami.	prva polovica 20. stol.		

B. NESNOVNA DEDIŠČINA

Občina ima spoštljiv odnos do nesnovne kulturne dediščine. V okviru svojih aktivnosti občina na različne načine spodbujata ohranjanje običajev in drugih primerov nesnovne dediščine – predvsem preko financiranja in spodbujanja delovanja turističnih društev, financiranja dogodkov, prireditev in izdajanja knjig na to temo.

Društva ob podpori Občine organizirajo vsako leto tradicionalne prireditve, v okviru katerih se promovira, spodbuja in oživlja nesnovno dediščino.

V občini delujejo naslednja društva, ki ohranjajo nesnovno dediščino, njihovo delo pa je sofinancirano s strani Občine:

- Turistično društvo Podvolovljek
- Društvo za promocijo in trženje turizma v Lučah
- Turistično društvo Luče
- Luč - združenje za trajnostni razvoj Luč
- Čebelarska družina Luče
- Društvo za ohranjanje kulturne dediščine - Juvanova hiša
- Društvo za kulinariko - Belmondo

Lučki dan

K ohranjanju kulturne nesnovne dediščine prispeva tudi javni razpis za sofinanciranje turističnih prireditev v občini <https://www.luce.si/objava/183046>, kjer so razpisana sredstva za eno večjih prireditev t.i. LUČKI DAN.

Tujsko prometno društvo Luče, ki se je po vojni preimenovalo v Turistično društvo Luče, je bilo ustanovljeno leta 1926. V začetku delovanja mu je bil edini vir dohodka turistična taksa. Ta za obstoj društva ni zadostovala, zato so finančni problem skušali rešiti z vrtnimi veseljami na Hočevarjevem vrtu, ki so se prirejale kar nekaj let zapovrstjo. Na ta način se je nabralo kar nekaj denarnih sredstev in tako je lahko turistično društvo pričelo z raznimi deli v dobrobit kraja.

Kasneje so vrtno veselico predstavili v Podvolovljek in jo izvedli pod imenom 'Mlekarski likof', po dveh letih pa se je zopet vrnila v Luče na Hočevarjev vrt - tokrat pod imenom 'Turistično rajanje', ki je bilo iz leta v leto bolj obogateno z dodatnim programom.

Prireditve se je sčasoma preimenovala v Lučki dan, stalni termin prireditve pa je drugi vikend v avgustu, ko praznujemo tudi občinski praznik na god farnega zavetnika sv. Lovrenca. Prireditve organizira Občina Luče v sodelovanju s številnimi lokalnimi društvi in angažiranimi posamezniki. Na prireditvi Lučki dan lahko poleg zabavnega druženja, spoznate tudi nekatere stare lučke običaje, opravila in orodja, obiščete številne razstave ter razne kulturne in športne dogodke.

V okviru prireditve Lučki dan se spominjamo tudi nekdanjih običajev in vsakdanjih opravil

Lučko ljudsko moško petje na »treko in štrto« je v Lučah (in tudi po vsej Evropi) edinstveno. Način petja je sledeč: eden od pevcev začenja naprej, nekaj jih gre čez osnovni napev v intervalu terce, hkrati spodaj dodajo prvi bas in drugi bas. Ob zaključkih fraz pa dodajajo okrasek, pri čemer se nekateri glasovi povzpnejo čez vodilni glas kot tretji glas nad njim (treka) in drugi še čez kot četrti glas nad vodilnim (štrta). Glasove zelo preprosto poimenujejo v svoji logiki in s svojim izrazoslovjem. Pojejo v počasnem tempu in ob zaključkih fraz zelo zadržijo ter dovolijo bogati

harmoniji, da se razvije v polni zvok. Glede na to, da je pevcev veliko, se dejansko razvije tudi posebna jakost petja. Takšen način petja je v Lučah ohranjen vsaj stoletje in ponosni smo, da jih tudi danes v precej obsežnem sestavu lahko slišimo na raznih prireditvah v kraju in po vsej Sloveniji. Ta posebna zvrst ljudskega petja je od letos tudi vpisana v register nesnovne kulturne dediščine.

Etno hišice

V parku ob reki Savinji je postavljenih 8 mobilnih etno hišk, v katerih so predstavljene rokodelske obrti, ki so nekoč zagotavljale pomemben vir dohodka lokalnim prebivalcem.

Hišice so izdelane iz starega lesa in opremljene s staro opremo in rokodelskimi orodji. Predstavljene so lesarska (p.d. tišlerska), čevljarska (p.d. šošterska), krojaška (p.d. žniderska) in kovaška delavnica, črna kuhinja, mlin in hiška s krušno pečjo ter stara lekarna.

V neposredni bližini etno hišk se nahajata tudi gozdarska kočica (p.d. Vlcerska bajta) in skorjevka, ki ponazarjata pomemben del gozdarske tradicije v Lučah.

Vplivi turizma na kulturo

POZITIVNI VPLIVI:

- ohranitev, valorizacija in zaščita dediščine
- oživljanje in registriranje dediščine
- dvigovanje ozaveščenosti lokalnega prebivalstva in obiskovalcev o obsegu, pomenu in vrednosti dediščine
- ohranjanje identitete prebivalcev destinacije

NEGATIVNI VPLIVI:

- nevarnost - sprememba ali izguba lokalne (avtohtone) identitete in vrednot (kot je prilagajanje obredov itn. zahtevam turizma).
- nenamerno uničevanje zaradi prevelikega obiska
- onesnaževanje
- vandalizem

1.3 Socialno-ekonomski in sociokulturni viri

1.3.1 Lokalno prebivalstvo

Podatki so iz Statističnih podatkov za leto 2016 (vir: SURS)

Občina Luče je del savinjske statistične regije. Meri 110 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 59. mesto. Sredi leta 2016 je imela občina približno 1.490 prebivalcev (približno 750 moških in 740 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 195. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 14 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km²).

Število živorojenih je bilo višje od števila umrlih. Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej negativen, znašal je -6,0. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -3,4 (v Sloveniji 0,8).

Povprečna starost občanov je bila 43,0 leta in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (42,9 leta). Med prebivalci te občine je bilo število najstarejših – tako kot v večini slovenskih občin – večje od števila najmlajših: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 127 oseb starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino višja od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 125). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju hitreje kot v celotni Sloveniji. Podatki po spolu kažejo, da je bila vrednost indeksa staranja za ženske v vseh slovenskih občinah višja od indeksa staranja za moške. V občini je bilo – kar je značilnost le redkih slovenskih občin – med ženskami manj takih, ki so bile stare 65 let ali več, kot takih, ki so bile stare manj kot 15 let; pri moških pa je bila slika ravno obrnjena.

V 2015 je bilo v občini 400 stanovanj na 1.000 prebivalcev. Približno 77 % stanovanj je imelo najmanj tri sobe (tj. tri ali več). Povprečna uporabna površina stanovanja je bila 95 m².

Vsak drugi prebivalec v občini je imel osebni avtomobil (54 avtomobilov na 100 prebivalcev); ta je bil v povprečju star 12 let. V obravnavanem letu je bilo v občini z javnim odvozom zbranih 190 kg komunalnih odpadkov na prebivalca, to je 157 kg manj kot v celotni Sloveniji.

Izobrazbena struktura in izobraževalne ustanove

V občini je deloval 1 vrtec, obiskovalo pa ga je 43 otrok. Od vseh otrok v občini, ki so bili stari od 1–5 let jih je bilo 62 % vključenih v vrtec, kar je manj kot v vseh vrtcih v Sloveniji skupaj (78 %). V tamkajšnji osnovni šoli se je v šolskem letu 2016/2017 izobraževalo približno 160 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo okoli 60 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo 46 študentov in 17 diplomantov; v celotni Sloveniji je bilo na 1.000 prebivalcev povprečno 39 študentov in 15 diplomantov.

Število delovno aktivnih:

Med osebami v starosti 15 do 64 let (tj. med delovno sposobnim prebivalstvom) je bilo približno 58 % zaposlenih ali samozaposlenih oseb (tj. delovno aktivnih), kar je manj od slovenskega povprečja (60 %).

Brezposelnost:

Med aktivnim prebivalstvom občine je bilo v povprečju 11,0 % registriranih brezposelnih oseb, to je več od povprečja v državi (11,2 %). Med brezposelnimi je bilo tu – kot v večini slovenskih občin – več žensk kot moških.

Povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, je bila v tej občini v bruto znesku za približno 22 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 18 %.

Inštitucije

Primarno zdravstveno varstvo je zagotovljeno v zdravstvenem domu v Lučah. Na samem začetku kraja Luče se nahaja pošta, ki opravlja dejavnost raznašanja pošilk za celotno občino in sicer v 460 gospodinjstev.

Knjižnica deluje v okviru Osrednje knjižnice Mozirje in ima prostore v večnamenski stavbi v centru kraja Luče. Občina ima tudi Prostovoljno gasilsko društvo Luče z 150 člani, ki imajo svoje lastne prostore v Gasilskem domu.

Vplivi turizma na lokalno prebivalstvo

POZITIVNI VPLIVI:

- izboljšanje državljanskega udejstvovanja in ponosa
- turizem kot sredstvo miru
- krepitev skupnosti
- izboljšanje blaginje, veliko prebivalstva se preživlja oziroma ima delni prihodek od turizma

NEGATIVNI VPLIVI:

- nezadovoljstvo lokalnega prebivalstva zaradi onesnaževanja okolja, hrupa turistov, zastojev na cestah, nespodobnega obnašanja turistov
- več prometnih nesreč;
- ekonomska neenakost (dohodek iz turizma se ne porazdeli enakomerno);
- na določenih območjih nezadovoljstvo lokalnega prebivalstva zaradi neurejenih parkirnih mest

1.3.2 Zasebni sektor in lokalno gospodarstvo

Kvaliteto bivalnega okolja največkrat izražamo skozi čisto in zdravo okolje, ki vključuje kvaliteto zraka, obremenjenost okolja s hrupom, obremenjenost okolja z elektromagnetnim sevanjem, obremenjenost okolja s svetlobnim onesnaževanjem. obremenjenost okolja z odpadki ter kvalitetno pitno vodo ter skozi privlačnost okolja za bivanje, ki je povezana z dostopnostjo do javne gospodarske infrastrukture, družbene infrastrukture ter oskrbnih in storitvenih dejavnosti, varnostjo območja za bivanje, dostopnostjo do zelenih in rekreacijskih površin ter kvalitetnim vidnim okoljem.

Občina je v letu 2018 iz naslova turistične takse zbrala 11.392,66 € prihodkov.

V letu 2019 je bilo v občini 420 ležišč (podatki E-Turizem). Večina ležišč se nahaja v manjših nastanitvenih objektih. Od tega ima kamp 100 kampirnih mest in 30 ležišč. Okoljsko certificiranih nastanitvenih ponudnikov še nimamo. Penzion Hiša Raduha bo v skladu s projektom ekološke

sanacije objekta, v letu 2020 pristopila k pridobitvi Zelenega ključa/Green Key. Hiša Raduha je primer dobre prakse izvajanja ukrepov desezonalizacije, saj ima zaradi svoje nadstandardne, celovite ponudbe in vrhunske kulinarike goste preko celega leta.

Povprečna letna zasedenost vseh ležišč v občini je izrazito sezonska.

Zadnjih pet let beležimo povečanje nočitev predvsem tujih gostov tudi izven poletne sezone (april, oktober), v zimskem času pa je viden precejšnji upad tako stacionarnih kot dnevnih obiskovalcev. Na podeželju je ponudba raznolika, na območju je registriranih 6 turističnih kmetij, od katerih se dve ukvarjata z organizacijo šol v naravi in sta zasedeni preko celega leta. Ponudniki se deloma povezujejo, prodajajo domače izdelke in storitve, bi pa sodelovanja lahko bilo precej več.

Trenutna ponudba destinacije temelji na

- **Ekoturizmu/** športni turizem/ aktivne počitnice/doživetja v naravi v vseh letnih časih:
 - vodni športi: rafting na reki Savinji, spust s kajakom, soteskanje, muharjenje,
 - pohodništvo in planinarjenje
 - zimski športi: turne smuke, zimski vzponi, plezanje po zaledenelih slapovih
 - kolesarjenje
 - ostalo: jamarstvo, sprehajalne poti.....

- **Enogastronomiji** (Zgornjesavinjski želodec in drugi suhomesnati izdelki, postrvi, žlinkrofi, štruklji,

mohovt, obrnenik, masovnik...), tradicionalne domače jedi in sestavine pripravljene na sodoben način.

- **Kulturno-zgodovinski in arhitekturni dediščini** s poudarkom na zgodovinskih objektih in ohranjanju tradicionalne domače obrti (gozdarstvo, lesarstvo, šiviljstvo, čevljarstvo, mlinarstvo, kovaštvo). V parku ob reki Savinji stoji zanimiv muzej 8 etno hišk, ki stojijo v katerih so predstavljene stare rokodelske obrti, ki so nekoč bile glavni vir dohodka tukajšnjih prebivalcev.

Gostoljubje, odličnost produktov in storitev ter nepozabna doživetja obiskovalcem zagotavlja:

- 26 ponudnikov nastanitev, skupaj trenutno 420 postelj v raznolikih, avtentičnih ambientih (sobe, apartmaji, gostišča, turistične kmetije, počitniške hiške)
- 9 ponudnikov gostinskih storitev (gostilne, restavracije, turistične kmetije)
- 138 kmetij (7 turističnih kmetij, 3 kmetije z mlečno in 2 z mesno predelovalno dejavnostjo)
- 4 muzeji oz. objekti kulturne dediščine: domačija Koklejš (muzej na prostem), Juvanova hiša (kulturni spomenik), Žagerski mlin, Etno hiške (muzej na prostem)
- več obrtnikov, ustvarjalcev in ponudnikov domačih pridelkov: mlečni izdelki, med, suhe mesnine, leseni okrasni in uporabni predmeti ...

Med največje in najbolj prepoznavne turistične prireditve v občini sodi Lučki dan, ki je v letu 2019 potekal že 50 zapovrstjo. Tretji vikend v juniju poteka tudi Pohodniški festival v Kamniško-Savinjskih Alpah, ki ga prireja šest občin okrog te privlačne gorske verige. Program festivala zajema raznovrstne dogodke, s poudarkom na aktivnem preživljanju časa v naravi.

STANJE TURIZEM:

Kljub temu, da trenutno turistični kazalniki v občini ne izkazujejo visokih vrednosti, je turizem prepoznan kot ena izmed potencialnih močnih gospodarskih panog, ki jo je pričela občina strateško razvijati z velikim poudarkom na trajnostnem, zelenem značaju.

Površine za turizem se nahajajo v severnem delu naselja Luče, kjer je že obstoječi kamp ter tenis igrišče. Med igrišči in predvideno obvoznico Luče se predvidi ureditev ribnikov. Južno od predvidene obvoznice se predvidi ureditev letnega kopališča. Pred vstopom v naselje se na levem bregu Savinje uredi prireditveni prostor oziroma športno igrišče.

V zadnjih desetih letih se na zelenem podeželju dogajajo izredno pozitivni premiki: pojavljajo se novi ponudniki nastanitev, trasirajo se nove pohodniške in kolesarske poti, razvija se gastronomska ponudba, vedno več je prireditev, tudi v organizaciji društev.

Vplivi turizma na zasebni sektor in lokalno gospodarstvo

POZITIVNI VPLIVI:

- ustvarjanje novih delovnih mest
- nadgradnja kmetijske dejavnosti v storitveno (prenočišča)
- izobraževanje, usposabljanje kadrov
- boljše ekonomsko stanje
- boljše poslovanje, večji prihodki
- nove infrastrukturne naložbe za razvoj gospodarskih subjektov
- nove zaposlitve
- gospodarska odvisnost od turizma

NEGATIVNI VPLIVI:

- hrup - v kraju in ob glavnih prometnicah
- ni večjih turističnih obratov, ki bi prinesli nova delovna mesta
- sezonskost dela, večja delovna migracija (s podaljševanjem sezone in ugodnimi klimatskimi pogoji se stanje izboljšuje)

1.3.3 Javni sektor

475 prebivalcev Občine je priključenih na javni vodovod. Na javno vodovodno omrežje je priključen le del strnjenegega naselja (Luče, del Krnice in Raduhe), približno 1000 porabnikov je brez priključka na javno vodovodno omrežje. Vsi imajo urejena lastna vodna zajetja. Na območjih, kjer oskrba z vodo iz javnega vodovoda ni omogočena, se upravičencem po potrebi oskrba izvaja tudi s prevozom vode na poziv. Naselja v občini, ki niso priključena na javno vodovodno omrežje so redkeje naseljena in se razprostirajo na precej širnem območju.

Občinsko središče Luče se z ostalimi občinskimi središči Savinjske doline povezuje z regionalnimi cestnimi povezavami.

- regionalna cesta
- ter
- ostale lokalne ceste (LC) in javne poti (JP) ter gozdne ceste.

Občinsko središče Luč se s povezavo regionalne ceste R2-428 Radmirje – Luče - Solčava povezuje z sosednjimi občinskimi središči. V smislu regionalnih povezav posameznih turističnih območij poteka tudi turistična cesta RT-3559 Podlom – Kranjski Rak – Luče.

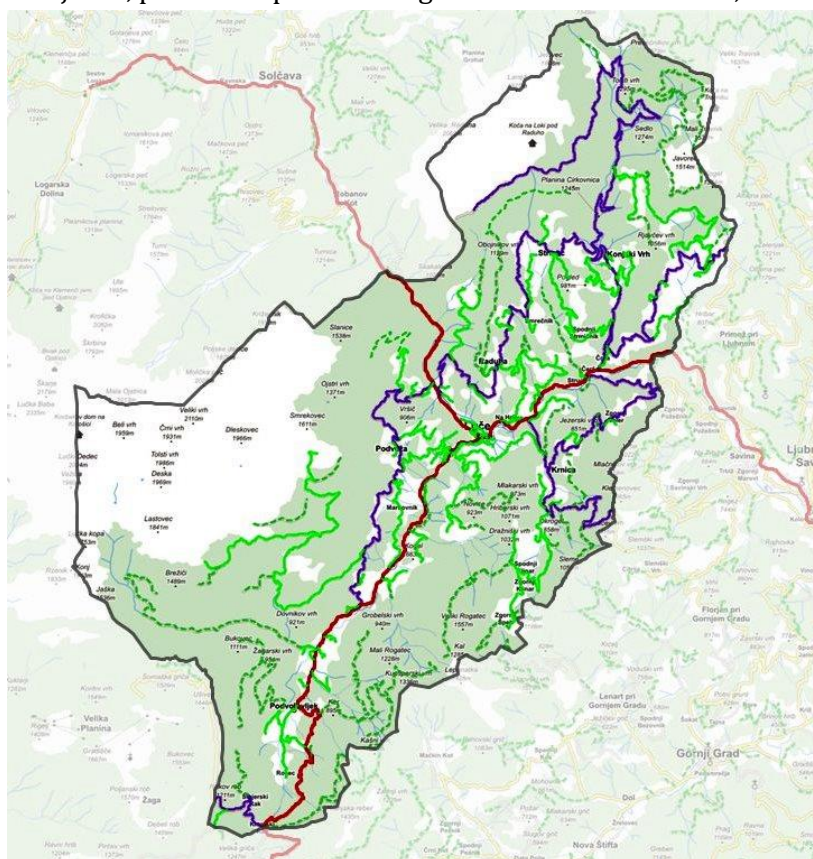
V Občini je kategoriziranih 145 km cest. Od tega je 56 km lokalnih cest (LC), to je pomembnejših cest, ki povezujejo naselja v znotraj Občine in v sosednjih občinah ter 89 km javnih poti (JP). Zemljišča, po katerih potekajo kategorizirane občinske ceste, so praviloma javno dobro ali zemljišča v občinski lasti, kar nekaj kategoriziranih cest pa poteka po zemljiščih v zasebni lasti.

Dokaj velik delež vozišč kategoriziranih občinskih cest je še vedno v makadamski izvedbi, prav tako je precej asfaltiranih vozišč dotrajanih in potrebnih obnove. Po podatkih iz banke cestnih podatkov se izkazuje, da je v Občini 50 km občinskih cest in javnih poti v makadamski izvedbi, od 95 km asfaltiranih cest jih ima precej dotrajano ali poškodovano asfaltno prevleko in je potrebnih temeljite obnove in modernizacije.

Glede na stanje bi bil potreben letni obseg obnove in modernizacije občinskih cest v dolžini najmanj 1 do 2 km. To pomeni, da bi po zastavljeni dinamiki lahko dosegli bolj zadovoljivo raven kvalitete obstoječih kategoriziranih cest šele v obdobju od 15 do 20 let. Poleg tega je potrebno urediti tudi lastništvo na tistih zemljiščih, po katerih poteka kategorizirana občinska cesta, a so še v zasebni lasti.

Vzdrževanje in obnovo lokalnih cest izvaja JP Komunalna Mozirje.

Karta cestnega omrežja v Občini Luče

Vplivi turizma na javni sektor

POZITIVNI VPLIVI:

- nove infrastrukturne naložbe - pohodne poti, ureditev prometnic, parkirišč
- obnove vaškega jedra, obnova nepremičnin
- posodabljanje komunalne infrastrukture

NEGATIVNI VPLIVI:

- obraba infrastrukture

2. del: RAZVOJ, KI VPLIVA NA TURIZEM DESTINACIJE

2.1 Okoljska tveganja

Okoljskih tveganj, kot so pesticidi, tekstilna barvila, farmacevtski izdelki, vključno z vplivi rudarjenja in hidravličnega drobljenja za pridobivanje nafte/plina, ni zaznati. V destinaciji prevladuje na podeželju kmetijska in gozdarska dejavnost. Obstaja veliko število samostojnih kmetov. V zadnjih letih se povečuje eko pridelava. Okoljska tveganja, ki so podana, so evidentirana in nadzorovana.

Druga okoljska tveganja so natančno opisana v Predlogu okoljskem poročilu za OPN.

2.2 Nevarnost naravnih nesreč

Na območju Občine Luče so naslednja območja potencialnih naravnih nesreč: poplavna območja, plazovita, plazljiva in erozijska območja, potresna območja. Na območjih z izrazito naravno dinamiko se bo varne življenjske razmere omogočalo s sanacijo žarišč naravnih procesov in omejevanjem razvoja, sorazmerno glede na izrazitost in pogostost naravnih procesov, ki lahko ogrožajo človekovo življenje ali njegove materialne dobrine.

Poplavna območja v Občini Luče so v obvodnem prostoru Savinje in Lučnice ter njunih pritokov. Za zagotavljanje večje poplavne varnosti naselij in površin se izvedejo ureditve vodotokov na območju in v skladu z veljavnim državnim prostorskim načrtom za ureditev regionalne ceste R2-428/1249 Radmirje–Luče in zagotavljanje poplavne varnosti naselja Luče.

Za zagotavljanje večje poplavne varnosti izven območij obstoječih naselij bo potrebno izvajati ustrezne ukrepe (čiščenje prodišč, gradnja novih in vzdrževanje obstoječih objektov vodne infrastrukture: jezovi, nasipi, zadrževalniki, pragovi ipd).

Glede na stopnjo potresne ogroženosti morajo biti objekti ustrezno protipotresno projektirani in grajeni.

Vsa območja za zaščito in reševanje na območju Občine Luče so opredeljena v načrtih zaščite in reševanja.

Za primer naravnih in drugih nesreč se zagotavljajo površine za pokop večjega števila ljudi na površinah obstoječega pokopališča v Lučah. Ruševine se odložijo na območju namenjenemu ravnanju z odpadki na ustreznem odlagališču. V kolikor te površine ne zadoščajo za odlaganje, se dodatne površine naknadno določijo na drugih kmetijskih zemljiščih izven zavarovanih območij ter izven varstvenih in ogroženih območij (vodovarstvena, poplavna, erozijska, plazljiva). Ob množičnem poginu živali se kadavri pokopavajo na območju gozdov.

2.3 Podnebne spremembe

Na pogled majhen dvig temperature ima lahko dramatične posledice.

Mogoče posledice podnebnih sprememb v Sloveniji so še:

večja pogostost ekstremnih vremenskih pojavov: močnih neurij, vročinskih valov, poplav premik gozdne meje še višje

požari: Poleti bo zaradi pojavljanja močnih neviht med vzroki za nastanek požarov velikokrat udar strele.

Vse pogostejše poletne suše: Od devetih hudih suš v Sloveniji v zadnjih 40 letih jih je bilo kar šest v zadnjih 15 letih. Pomanjkanje vode bo prizadelo kmetijstvo, energetiko in predelovalno industrijo. Posledice bomo čutili vsi: podražili se bodo hrana, energija, voda.

pojav t.i. okoljskih beguncev: Mednarodni odbor za podnebne spremembe ocenjuje, da bo leta 2050 na svetu kar 150 milijonov »okoljskih beguncev«, ki bodo k nam pribežali zaradi posledic naravnih katastrof, pomanjkanja hrane, pitne vode in primerne zdravstvene oskrbe.

Občina Luče se je s sprejetjem več trajnostnih dokumentov, ki so javno predstavljeni na spletni strani občine, zavezala k dvema ukrepoma: spodbujanju in razvoju izrabe obnovljivih virov energije ter prenovi programov za primer izrednih razmer (poplav, gozdnih požarov, vročinskih valov ipd...).

V ta namen bo občina izdelala strategijo trajnostne mobilnosti - od omejevanja osebnega motornega prometa v večjih središčih do posodabljanja in spodbujanja javnega prometa in kolesarjenja. Spodbuja energetske preнове obstoječih in gradnje energetske učinkovite novih zgradb ter je izvedla program učinkovite zunanje razsvetljave. Nепrestano izboljšuje sistem ločenega zbiranja odpadkov ter poskrbi za odvoz odpadkov na za to urejeno in sodobno odlagališče odpadkov.

2.4 Tveganja za zdravje in varnost

Razvoj turizma v Lučah in posledično večje število obiskovalcev/turistov destinacije ni povečalo števila kriminalnih ali goljufivih turističnih oz. drugih oblik tovrstnih dejanj. Nekoliko bolj obremenjeno je zgolj odvijanje cestnega prometa skozi naselje Luče, saj obe regionalni vpadnici vodita skozi središče vasi. V samem kraju je občasno težava tudi z urejanjem mirujočega prometa, saj je naselje strnjeno in ne omogoča gradnje večjih parkirnih površin.

Prometni varnosti posveča občina posebno pozornost. V okviru Občine se s problematiko ukvarja Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Preventivne akcije se izvajajo predvsem v osnovni šoli. Občina je aktivna tudi na drugih področjih. V zadnjih letih je bilo veliko dela opravljenega z izgradnjo pločnikov, mostov, pešpoti - nameščen je bil merilec hitrosti - na občutljivem mestu v bližini kampa, postavljenih je bilo več ovir za zniževanje hitrosti. V poletnih mesecih - v času turistične sezone je gneča precejšnja, saj destinacija leži ob direktni cestni povezavi v smeri proti Logarski dolini. Predvidena izgradnja obvoznice bo to težavo predvidoma nekoliko zmanjšala.

Od turističnih - pustolovskih dejavnosti velja kot tveganje izpostaviti vožnjo z rafti po reki Savinji in izvajanje kanjoninga v slapu Cuc. Športne dejavnosti se izvajajo v okviru aranžmajev agencije Dolina avantur, ki ima strokovno usposobljene vodnike in ustrezno opremo. Nesreč ni bilo evidentiranih. Na področju električne varnosti ni zaslediti problemov v destinaciji.

Obiskovalci se v času počitnikovanja radi prehranjujejo v restavracijah, kjer sicer lahko pride do pokvarljive hrane, kar pa ni ravno pogosto oz. takšnih primerov v destinaciji v zadnjih letih sploh ni bilo zaznani. Kakovost hrane preverja pristojna inšpekcijska služba.

2.5 Prostorski razvoj

Razvoj dejavnosti v krajini, ki so vezane na naravne vire se načrtujejo na tistih območjih, kjer so za razvoj najbolj ugodni pogoji. Dejavnosti v krajini se načrtujejo na način, da se z razvojem ohranja obstoječe krajinske značilnosti in krajinsko topologijo, da se zagotavlja trajno izkoriščanje naravnih virov in naravnih dobrin, da se preprečuje zaraščanje kmetijskih površin s čimer se ohranjanja kmetijska raba oziroma kmetijska proizvodnja in z njo povezana kulturna krajina ter da se ob sočasnemu gospodarskemu razvoju in razvoju poselitve zagotavlja vzdržna raba prostorskih potencialov.

Cilji prostorskega razvoja krajine so:

- ohraniti in obnovljati tradicionalne krajine in tradicionalne razmestitve posameznih krajinskih elementov. Pri načrtovanju dejavnosti v krajini se upošteva predvsem značilne krajinske vzorce.
- izkoristiti in vzdrževati potencial za sedanje in prihodnje dejavnosti v krajini, - zagotoviti varno, privlačno in prijetno bivalno okolje.

Na celotnem območju Občine Luče se prostorska razmerja med posameznimi rabami v krajini ohranjajo (kmetijske, gozdne površine) kot tudi posamezne dejavnosti, ki so vezane na naravne vire: kmetijstvo, gozdarstvo, vode, naravne vrednote, turizem in rekreacij.